

Høgskolen i Innlandet

Helse og sosialfag
Tverrfaglig arbeid med barn, unge og familier

Habarurema, Emma

Masteroppgave

Et flerkulturelt barnevern – samarbeidet
mellom ansatte i barneverntjenesten og
etniske minoritetsforeldre

A Multicultural Child Welfare – the cooperation
between employees in the child protection service
and ethnic minority parents

Høgskolen i Innlandet

1MATVITEN

2023

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	5
ABSTRACT	5
1.0 INNLEDNING	7
1.1 TEMA OG BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA	8
1.2 PROBLEMSTILLING OG AVGRENSING AV PROBLEMSTILLING	9
1.3 OPPGAVENS BETYDNING FOR FORSKNINGSFELTET.....	10
1.4 OPPGAVENS OPPBYGGING.....	11
2.0 TEORI OG BEGREPSFORKLARING	11
2.1 INNVANDRERE OG ETNISCHE MINORITETER	11
2.2 BARNEVERNANSATTE	12
2.3 KULTUR.....	12
2.4 KULTURFORSTÅELSE	12
2.4.1 Etnosentrisme og evolusjonistisk kulturforståelse	13
2.4.2 Kulturrelativisme og relativistisk kulturforståelse.....	13
2.4.3 Kontekstuell kulturforståelse.....	13
2.5 INTEGRERING OG ASSIMILERING	14
2.5 KULTURELL KOMPETANSE OG KULTURSENSITIVITET	15
2.6 BARNEOPPDRAGELSE	16
2.6.1 Individualistisk og kollektivistisk livssyn.....	17
2.7 BARNEVERNETS VURDERING AV OMSORGSKOMPETANSE I MINORITETSFAMILIER.....	18
2.8 BARNEVERNETS SAMFUNNSMANDAT.....	20
2.8.1 Barnevernets grunnleggende prinsipper	20
2.9.2 Medvirkning	22
2.10 SPRÅK OG KOMMUNIKASJON	22
2.10.1 Bruk av tolk	23
2.10.2 Tillit og mangel på informasjon	24
2.11 MAKT OG AVMAKT	24
3.0 KUNNSKAPSSTATUS	25
3.1 BARNEVERNETS MØTE MED ETNISCHE MINORITETSFAMILIER	25
3.2 KULTURENS BETYDNING	25

3.3 UTFORDRINGER KNYTTET TIL SAMHANDLING MELLOM BARNEVERNANSATTE OG ETNISKE MINORITETSFORELDRE	28
4.0 METODE	29
4.1 OPPGAVENS METODE OG BAKGRUNN FOR VALG AV METODE.....	29
4.1.1 <i>Hermeneutikk</i>	31
4.2 ETISKE ASPEKTER.....	32
4.3 FREMGANGSMÅTE OG DATAINNSAMLING	33
4.3.1 <i>Søkeord</i>	33
4.3.2 <i>Inklusjons- og eksklusjonskriterier</i>	34
4.4 DOKUMENTANALYSE.....	36
4.5 KILDEKRITIKK OG OPPGAVENS PÅLITELIGHET	36
5.0 FUNN	37
5.1 SØKEMATRISJE OG VALG AV ARTIKLER.....	37
5.2 PRESENTASJON AV ARTIKLER	39
5.2.1 <i>Frykten for barnevernet – En undersøkelse av etniske minoritetsforeldre</i>	39
5.2.2 <i>God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlers og foreldres erfaringer</i>	41
5.2.3 <i>Negotiating deficiency Exploring ethnic minority parents’ narratives about encountering child welfare services in Norway</i>	43
5.2.4 <i>Governing the family: immigrant parents’ perception of the controlling power of the Norwegian welfare system</i>	45
5.2.5 <i>Kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid</i>	47
5.2.6 <i>«My children are Norwegian but I am a foreigner»</i>	48
5.2.7 <i>Navigating emotions in child welfare: Immigrant parents experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway</i>	49
5.3 OPPSUMMERING AV FUNN.....	50
5.4 FORSKNINGSARTIKLENE RELEVANS FOR OPPGAVEN	53
6.0 DRØFTING	55
6.1 HVOR KOMMER ETTERSPORSELEN OM ØKT KULTURELL KOMPETANSE FRA?.....	55
6.1.1 <i>Fysisk avstraffelse</i>	57
6.2 DE ANSATTES FREMGANGSMÅTE	59
6.2.1 <i>Kulturalisering</i>	60

6.2.2 <i>Krav til kompetanse</i>	62
6.3 BEHOVET FOR EN PRAKSIS MED ØKT KULTURELL KOMPETANSE OG KULTURSENSITIVITET	62
6.2 HVORDAN PÅVIRKER OPPLEVELSEN AV MAKTESLØSHET SAMARBEIDET MELLOM BARNEVERNET OG ETNISKE MINORITETSFORELDRE?	63
6.2.1 <i>Svekkelse av foreldres autoritet</i>	63
6.2.2 <i>Kan økt kulturell kompetanse bidra til reduksjon av foreldrenes avmaktsfølelse?</i> . 68	
6.3 MANGEL PÅ KUNNSKAP OM BARNEVERNTJENESTEN.....	69
6.3.1 <i>Foreldres misoppfatning av barnevernets samfunnsmandat</i>	69
6.3.2 <i>Hvordan påvirker foreldrenes oppfatning av barneverntjenesten samarbeidet?</i> ...	71
7.0 AVSLUTNING	74
REFERANSER	77

Sammendrag

Det norske barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier har de siste årene skapt en del debatter, både nasjonalt og internasjonalt, men likevel er det i dag begrenset mengde med forskning og kunnskap om hvordan etniske minoritetsforeldre opplever deres kontakt med barnevernet. Temaet for denne masteroppgaven er et flerkulturelt barnevern, og oppgaven har følgende problemstilling; *hvordan kan økt kulturell kompetanse bidra til et bedre samarbeid mellom ansatte i barneverntjenesten og etniske minoritetsforeldre?*

For å besvare problemstillinger benytter oppgaven seg av litteraturstudie som forskningsmetode, og bygger på gjennomførte studier og forskning på feltet de siste 10 årene. Ved bruk av studiene vil jeg forsøke å vektlegge etniske minoritetsforeldres opplevelse av møtet med det norske barnevernet. Innenfor dette vil jeg forsøker å rette blikket mot noen av utfordringene som oppstår i samarbeidsprosessen mellom ansatte i barneverntjenesten og etniske minoritetsforeldre. Oppgavens teoretiske rammeverk bygger på begrepene kultur, kulturell kompetanse og kultursensitivitet, og gjør oppmerksom på hvordan de utspiller seg i barnevernsarbeid.

Resultatene fremhever tre sentrale temaer i forbindelse med hvilke faktorer som virker inn på samarbeidet; 1) behov for økt kulturell kompetanse og kultursensitivitet, 2) avmakt i rollen som foreldre, og 3) mangel på informasjon om barnevernet. Oppgavens drøftingsdel diskuterer resultatene i lys av oppgavens teoretiske rammeverk, og diskuterer hvordan økt kulturell kompetanse kan bidra til bedre samarbeidsrelasjoner mellom partene. Inn under dette diskuterer oppgaven også hvilke påvirkninger foreldres mangel på informasjon om barnevernet, samt deres opplevelse av avmakt har på samarbeidet.

Abstract

The Norwegian child protection services work with ethnic minority families has in recent years created a number of debates, both nationally and internationally, however, there is currently a limited amount of research and knowledge about how ethnic minority parents experiences their contact with child protection services. The theme for this master's thesis is a multicultural child welfare, and the has following research question; *how can increased cultural competence contribute to a better cooperation between employees in the child protective service and ethnic minority parents?*

To answer the research question, the thesis uses a literature study, and builds on studies and research done on the field over the last 10 years. Using the studies and research, I will attempt to emphasize ethnic minority parents' experiences of the meeting with the Norwegian child welfare services. Within this, I will attempt to focus on various dilemmas that arise in the collaborative process between employees within the child protection service and ethnic minority parents. The thesis theoretical framework is based on the concepts of culture, cultural competence and cultural sensitivity, and draws attention to how they play out in the work of the child welfare services.

The results highlight three central themes in connection to which factors that affects the cooperation; 1) the need for increased cultural competence and cultural sensitivity, 2) the weakening of power in the parental role, and 3) lack of information about child protection service. The thesis discussion part discusses the results in light of this papers theoretical framework, and discusses how increased cultural competence can contribute to better cooperative relations between the parties. In this context, the thesis discusses the effect of parents' lack of information about child welfare, as well as their experience of powerlessness, on the cooperation.

1.0 Innledning

Ifølge Statistisk sentralbyrå (2022) utgjør innvandrere i Norge omtrent 15,1 % av befolkningen, hvorav 3,8 % av disse er norskfødte med innvandrerbakgrunn. Dette utgjør en økning på 2,4 % blant innvandrere i Norge, og 4,0 % blant norskfødte med innvandrerforeldre fra året før (SSB, 2022). Minoritetsbefolkningen i Norge kommer fra ulike land, snakker ulike språk, og har forskjellige kulturelle bakgrunn, etnisk tilhørighet og livssyn (Berg & Paulsen, 2021, s. 24). De har kommet til Norge av ulike årsaker; noen kom som flyktninger, noen som arbeidsinnvandrere, mens andre kom til landet gjennom familiegjening. Økningen i innvandrerbefolkningen forteller oss at Norge blir mer og mer kulturelt mangfoldet med årene. Som følge av dette kommer ulike offentlige forvaltninger i kontakt med innvandrere og innvandrerfamilier av både første- og andre generasjoner. Barneverntjenesten er et av instansene som stadig er i kontakt med familier med ulike innvandrerbakgrunn.

Det primære juridiske rammeverket for barneverntjenesten er barnevernloven, forvaltningsloven og FNs barnekonvensjon (Bufdir, 2016, s. 20). På vegne av samfunnet, har barneverntjenesten stor makt, og med denne makten skal det drive med det forebyggende arbeidet. Barnevernets hovedoppgave er *«å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid»* (Barnevernloven, 2021, § 1-1). Lovens formål er å sikre at alle barn og unge har gode og trygge oppvekstvilkår, og at de blir møtt på med kjærlighet, trygghet og forståelse.

I 2021 hadde barneverntjenesten totalt 53 468 bekymringsmeldinger, der 47 333 av de gjaldt barn under 18 år (Bufdir, 2022). Dette er en nedgang sammenlignet med året før, da antall bekymringsmeldinger var på 56 802 (Bufdir, 2022). I forbindelse med dette, er antall bekymringsmeldinger som omhandler barn med innvandrerbakgrunn, fra ikke-vestlige land, dominerende (Bufdir, 2022). Det er viktig å bemerke seg at en melding kan gjelde flere barn i familien. Videre opplyser Bufdir (2022) at 28 % av barn og unge som mottar hjelpetiltak fra barnevernet har innvandrerbakgrunn. Dette tilsier at barn og unge med innvandrerbakgrunn har en overrepresentasjon som mottakere av barnevernets hjelpetiltak i hjemmet (Bufdir, 2022).

Når det kommer til akutt plassering har antall barn og unge som er blitt akutt plassert utenfor hjemmet redusert de siste årene. Bufdir (2022) viser at det i 2021 til sammen var 981

akuttvedtak, noe som viser 44 % nedgang fra tallet i 2017, som var på 1 741 (Bufdir, 2022). Barn og unge med innvandrerbakgrunn er også overrepresenterte når det gjelder akuttvedtak. I 2020 hadde 12 % av barna med akutt plasseringsvedtak en mor som er født i Afrika, og 22 % av barna hadde en mor født i Asia (Bufdir, 2022).

Det er foretatt intervjuer med innvandrerforeldre som har opplevd akutt plassering av sine barn hvor de oppgir forhold som marginalisering og vanskelig livssituasjon, mangel på sosial støtte, svak økonomi og helseutfordringer, som grunnlag for akuttvedtakene til barna (Bufdir, 2022). Saksbehandlere understreker at det er vanskeligere å hindre akutt plassering i innvandrerfamilier, blant annet på grunn av mangel på nettverk (Bufdir, 2022). Flere påpeker at overrepresentasjonen av innvandrere i barnevernsstatistikken, hovedsakelig tiltaksbruken, i stor grad skyldes utfordringer knyttet til sosioøkonomiske forhold som for eksempel foreldres inntekt, utdanning og mottakelse av sosiale ytelser (Bufdir, 2022).

1.1 Tema og bakgrunn for valg av tema

Barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier har fått mye oppmerksomhet de siste årene, både på et nasjonalt og internasjonalt nivå. Den internasjonale oppmerksomheten kom etter at flere utenlandske foreldre i Norge ble fratatt barna sine (NOU 2016: 16, s. 28). Forholdet mellom det norske barnevernet og etniske minoritetsfamilier har ofte blitt sett kritisk på, og har vært beskrevet å være preget av mistillit og konflikter i ulike mediekkanaler. Kritikken barnevernet får på et nasjonalt nivå går hovedsakelig ut på at barnevernet aktivt går inn i forholdet mellom foreldrene og barna sine, til tross for at foreldrene synes barna deres får god nok omsorg (NOU 2016: 16, s. 28). Fra minoritetsbefolkningen i landet, baserer mye av kritikken seg på at barnevernet griper inn i minoritetsfamilier oftere enn de gjør i etnisk norske familier (Berg & Paulsen, 2021, s. 20). I tillegg til dette blir det norske barnevernet kritisert for å ha mangel på forståelse når det gjelder innvandrernes kultur, religion og situasjonen mange av de etniske minoritetsfamiliene befinner seg i (Berg & Paulsen, 2021, s. 20). Dette har vært med på å vekke min interesse for temaet.

Da jeg tok bachelorgrad i barnevernet, fikk jeg muligheten til å se på yrket fra et annet perspektiv enn det som blir presentert i media eller det jeg hadde hørt fra andre medlemmer i samfunnet. Dette ga meg mer kunnskap om barnevernet som en offentlig tjeneste og dets rolle i samfunnet. I løpet av bachelorutdanningen utførte jeg en av mine praksisperioder i

barneverntjenestens første linje. Her fikk oppleve gangen i en barnevernssak og danne egne erfaringer på området. Når det kommer til barnevernets møte med etniske minoritetsfamilier, fikk jeg muligheten til å få innsikt, og ta del i ulike saker som inkluderte familier med bakgrunn fra ulike deler av verden. Noen av de sakene som jeg tok del i var litt mindre utfordrende enn andre, mens de fleste -og muligens de som vekket mest interesse hos meg- var preget av konflikter. Det mest interessante for meg var å forstå hvordan to parter med samme mål, altså barnets beste, ikke klarte å komme overens.

I min praksisperiode ble utfordringene som preger barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier ofte begrunnet med at det foreligger kulturelle forskjeller. I min bacheloroppgave forsøkte jeg å finne ut av kulturens betydning i barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier. Konklusjonen i oppgaven var, i korte trekk, at kultur kan ha stor betydning, hovedsakelig fordi to eller flere kulturer, med forskjellige verdier, normer og praksiser, møtes og skal forsøke å komme til en enighet om en sak.

Som følge av interessen jeg fikk på bachelor, ønsker jeg i denne masteroppgaven å se videre på dette temaet. Jeg vil gjøre dette ved å fokusere på samarbeidet mellom ansatte i barneverntjenesten og etnisk minoritetsforeldre, der jeg retter blikket mot noen av utfordringene som kan oppstå i samarbeidsprosessen, sett fra minoritetsforeldres perspektiv. Mitt ønske med oppgaven er å bidra med å belyse problematikken som allerede finnes, ved å rette oppmerksomheten mot foreldres oppfatning av det norske barnevernet. I tillegg til dette ønsker jeg å øke min kompetanse på området, samt bidra til å oppnå en bedre praksis som ivaretar både etniske minoritetsforeldres og barnevernets interesser. På bakgrunn av det som er kommet frem, har denne oppgaven følgende tema: et flerkulturelt barnevern. Jeg mener dette er et aktuelt og relevant tema i barnevernsarbeid, da statistikken og forskning tyder på at dette er et område hvor det er behov for mer oppmerksomhet og ikke minst mer kunnskap.

1.2 Problemstilling og avgrensing av problemstilling

Med utgangspunkt i det ovennevnte har denne oppgaven følgende problemstilling; *hvordan kan økt kulturell kompetanse bidra til et bedre samarbeid mellom ansatte i barneverntjenesten og etniske minoritetsforeldre?* Oppgaven vil belyse problemstillingen ut fra en gjennomgang av forskning om hvordan etniske minoritetsforeldre opplever møtet med barnevernet i Norge. Det vil si at jeg først og fremst er opptatt av hvordan økt kulturell kompetanse kan bidra til

bedre samarbeid, ut fra hvordan foreldrene opplever samarbeidet. For å få til dette vil jeg anvende teori og andre fagressurser for å forstå foreldrenes stemmer og hvordan kulturell kompetanse kan være viktig. Innledningsvis vil jeg nevne at det trådte inn ny barnevernlov i januar 2023. I forbindelse med dette er det viktig å understreke at forskningsartiklene som presenteres som oppgavens funn inkluderer forskning som er blitt gjort før barnevernsreformen. Jeg skal likevel gjennom teksten se på noen av endringene som er gjort i den nye loven, samt hvilke betydninger de har for barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier.

Oppgavens teori fremhever begrepene kultur, kulturell kompetanse og kultursensitivitet, og ser på relevant forskning i lys av disse begrepene. Ettersom oppgavens tema er et vidt tema som tar for seg en rekke forhold som kan utforskes, har jeg foretatt noen begrensinger for å sikre at oppgavens problemstilling besvares på best mulig måte. De utvalgte artiklene, og generelt denne masteroppgaven fokuserer på ikke-vestlige minoritetsforeldre med både kort og lang botid i Norge. Valget om å begrense oppgaven til kun denne befolkningsgruppen er blant annet fordi deres kulturelle bakgrunn skiller seg betydelig fra majoritetsbefolkningen, sammenlignet med vestlige innvandrere. Det skal nevnes at en av artiklene tar utgangspunkt i kasus som omhandler tematikken og er valgt for å fremheve kultur og kulturforståelses betydning for barnevernets beslutninger. I tillegg til dette er de inkluderte artiklene publisert i tidsperioden mellom 2010 og 2022, noe som vil gjøre det mulig å se på hvordan problematikken har utviklet seg gjennom årene og hvordan dette har blitt håndtert. Til tross for det brede innholdet i artiklene og kompleksiteten av oppgavens tema, har jeg forsøkt å velge innhold som er mest relevant i forhold til problemstillingen.

1.3 Oppgavens betydning for forskningsfeltet

Selv om det i de siste årene har blitt forsket mer på barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier, finnes det likevel en begrenset mengde med forskning som belyser foreldres opplevelser i møte med de ansatte. Med denne studien vil jeg fremheve foreldrene sine synspunktet på utfordringer som oppstår og samtidig se på hvilke betydninger foreldrenes oppfatning av barnevernet har på samarbeidet. Gjennom en sammenfatning av eksisterende forskning, ønsker jeg å belyse fellestrekk i foreldrenes stemmer og opplevelser på en måte som kan være med på å fylle hullet på forskningsfeltet. Jeg håper at denne studien kan bidra til fagutvikling og gode samtaler mellom ansatte i barneverntjenesten og etniske

minoritetsforeldre, og samtidig kaste lys på et fenomen som eksiterer og vil fortsette å eksistere.

1.4 Oppgavens oppbygging

Denne masteroppgaven består av sju kapitler: kapittel 1 består av innledning, tema og problemstilling, oppgavens avgrensing og oppbygging. Kapittel 2 inneholder den teoretiske delen av oppgaven og en begrepsforklaring. Dette kapitlet definerer sentrale begreper og ser på barnevernet i en flerkulturell kontekst. Kapittel 3 består av kunnskapsstatus på området og inneholder forskningsgjennomgangen av barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier. Kapittel 4 presenterer oppgavens metode og går mer i dybden på litteraturstudie og viser hvordan metoden brukes i forskningen. Kapittel 5 presenterer mine funn (utvalgte artikler) og forskningsartiklenes relevans for masteroppgaven. Kapittel 6 er oppgavens drøfting del og inneholder en drøfting av teori og funn. Kapittel 7 er oppgavens avslutningskapittel og inneholder en oppsummering av 8funn.

2.0 Teori og begrepsforklaring

I denne delen vil jeg presentere teori og begreper som jeg vurderer som relevant for oppgavens tema.

2.1 Innvandrere og etniske minoriteter

Til å begynne med vil jeg gi en kort forklaring av begrepene *innvandrere* og *etnisk minoritet*, og hva som menes med dem når de omtales i teksten. Begrepene kan forklares på ulike måter, alt etter hvilken sammenheng begrepene benyttes i. Bufdir (2021) forklarer innvandrere som personer født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre. Etnisk minoriteter derimot betegner en etnisk gruppe i samfunnet som er et mindretall i befolkningen (Bufdir, 2021). I denne teksten omtales begrepene *innvandrere* og *etniske minoriteter* om personer med en «ikke-vestlig» innvandrerbakgrunn. Dette inkluderer mennesker med bakgrunn knyttet til land som ligger i Øst-Europa, Afrika, Asia, og Sør- og Mellom-Amerika.

2.2 Barnevernsansatte

Hovedsakelig vil jeg i denne oppgaven benytte meg av *barnevernsansatte*, *barneverntjenesten*, *barnevernet* eller *saksbehandlere* som helhetlig begrep for ansatte i barneverntjenesten. Derimot, ettersom ulike litteratur bruker andre synonymer for å beskrive ansatte i barnevernet vil begreper som *barnevernsarbeider*, *barnevernspedagog* og *profesjonelle* også bli brukt som synonymer i funn og drøftingsdel.

2.3 Kultur

Kultur er kanskje et av de mest omdiskuterte begrepene i arbeidet med etniske minoriteter. Alle tilhører en kultur og blir på ulike måter påvirket av den, uavhengig om man tilhører en minoritet eller en majoritet. Begrepet kultur kan brukes i forskjellige sammenhenger og kan dermed ha en omfattende definisjon. Kultur defineres som «*et system av felles forståelsesmåte og verdier innenfor en gruppe som gjør at gruppen forstår hverandre*» (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 53). Ifølge Aadnesen og Hærem (2007) er kultur noe en lærer seg, alt etter hvilket miljø en vokser opp i og hvem vedkommende omgås med. Rugkåsa og Ylvisaker viser til en annen definisjon av kulturbegrepet, og forklarer kultur som «*et system av kunnskap, ideer, verdier og normer som ligger bak hva vi gjør og hva som uttrykkes gjennom det vi gjør*» (Keesing, 1981, sitert i Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 200). Tolkning av denne definisjonen forklarer kultur er en prosess som skapes, vedlikeholdes og endres av mennesker i samhandling med hverandre (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 200).

En tolkning av begge definisjonene forklarer kultur som miljøbettinget og noe som formes av mange forhold rundt et menneske, for eksempel familie, venner, jobb, skole og media. Videre kan det tolkes at kultur påvirker ens væremåte; hvordan vedkommende tenker, handler, samhandler med andre og hvordan vedkommende oppfatter hva som er rett og galt. Kultur kan uttrykkes gjennom synlige symboler som klesdrakt og religiøse skikker, eller usynlige symboler i form av holdninger, verdier og normer. Det som praktiseres i en befolkningsgruppe og anses som normalt, kan i en annen befolkningsgruppe bli vurdert som avvikende og uakseptabelt (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 53).

2.4 Kulturforståelse

I møtet mellom tjenesteyter og tjenestemottaker, for eksempel ansatte i barneverntjenesten og etniske minoritetsforeldre, er betydningen av ens kulturelle markører bestemt av deltakernes

forståelse av etnisitet og kultur (Skytte, 2008, s. 21). Kulturforståelse handler om hvordan ens forståelse av egen og andres virkelighet er formet, og hvordan dette virker inn i samspill med andre mennesker (Qureshi, 2010, s. 208). Ifølge Skytte (2008) kan forståes kultur forståes gjennom en evolusjonistisk, relativistisk eller kontekstuell kulturforståelse.

2.4.1 Etnosentrisme og evolusjonistisk kulturforståelse

«Innenfor den evolusjonistiske kulturforståelsen ses den kulturelle og samfunnsmessige utviklingen som at den bare går fremover, og at den har nådd sitt foreløpige høydepunkt i dagens vesteuropeiske og nordamerikanske land» (Skytte, 2008, s. 21). Ifølge den evolusjonistiske kulturforståelsen, har mennesker og samfunn som befinner seg øverst i utviklingshierarkiet nådd et høyere utviklingsnivå sammenlignet med de som befinner seg lengre ned på utviklingsstigen. Det vil si at høyutviklet kulturer og samfunnsmedlemmer har et utviklingsmessig fortrinn, og dermed muligheten til å påtvinge deres kulturelle og sosiale verdier, tradisjoner og normer på laverestående mennesker og samfunn (Skytte, 2008, s. 22). Dette samsvarer med det som kalles for etnosentrisme, der en tar utgangspunktet i egen gruppe som sentrum, og vurderer andre grupper fra sitt eget kulturelle ståsted (Skytte, 2008, s. 49).

2.4.2 Kulturrelativisme og relativistisk kulturforståelse

Kulturrelativisme fokuserer på å forstå ulike kulturer på deres egne premisser og at det finnes mange likeverdige løsninger på livets grunnleggende problemer (Skytte, 2008, s. 22). Med en relativistisk kulturforståelse blir ikke utviklingen av ulike samfunn vurdert med samme målestokk. Relativistisk forståelse av kultur baserer seg på forståelsen om at alle kulturer har sine egne historier og indre logikk, og at forsøk på å generalisere om kulturell utvikling er uetterrettelig og spekulativt (Hylland Eriksen, 2006, sitert Skytte, 2008, s. 22-23). Dette tilsier at den relativistiske kulturforståelsen har en oppfatning om at individets meninger og handlinger bør forstås ut ifra dere kulturelle forutsetninger, i motsetning til den evolusjonistiske kulturforståelsen. Det vil vi at ingen kultur er bedre enn andre, og at det er feil å bruke en kultur som målestokk i møte med andre.

2.4.3 Kontekstuell kulturforståelse

I den kontekstuelle kulturforståelsen anses karakteristiske trekk ved etniske grupper som *«skapt under spesifikke historiske, sosiale og politiske omstendigheter»* (Skytte, 2008, s. 24).

Særlige trekk ved etniske grupper vurderes som «*betinget av den lokale situasjonen heller enn som noe opprinnelig og fundamental*» (Skytte, 2008, s. 24-25). Basert på dette konseptet oppstår etnisitet når kulturelle forskjeller blir vektlagt i konkrete møter mellom mennesker. Ifølge Skytte (2008) skaper denne kulturforståelsen skille mellom ulike grupper, gjennom at mennesker bruker trekkene som forskjeller mellom dem.

2.5 Integrering og assimilering

De siste årene har antall innvandrere til vesteuropeiske land økt dramatisk på grunn av ulike sosiale fenomener som økt arbeidsetterspørsler, familiegjennforening og flukt på bakgrunn av krig og politiske uenigheter. Norge er ett av landene hvor antall første- og andregenerasjonsinnvandrere har økt betydelig (Studsrod & Tembo, 2022, s. 4). Den sosioøkonomiske situasjonen hos innvandrerbefolkningen i Norge er beskrevet å være mangfoldig, og inkluderer høyt utdannede selvstendige migranter, arbeidsinnvandrere uten formell legitimasjon og skolegang, forretningsreisende, enslige barn og unge, og asylsøkere i mottak uten arbeidstillatelse og som mottar offentlig støtte (Studsrod & Tembo, 2022, s. 4-5). Den mangfoldige statusen innenfor befolkningsgruppen tyder på forsøk på integrering i det nye samfunnet, hvor mange av dem har lyktes.

Med integrering menes «*en strategi der en prøver å legge til rette for at etniske grupper må få aksept for at de er forskjellige og får beholde sitt kulturelle særpreg, så fremt dette ikke strider mot lovverket*» (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 57). Integreringsprosessen kan dermed variere mellom ulike familier alt etter familiers migrasjonsprosess. Om integreringsstrategi skriver Skytte (2008) at enkeltpersonens tilnærming og tilpasning til det nye samfunnet vil variere, da innvandrere kommer til Norge av ulike årsaker og møter ulike lokalsamfunn og samfunnsmedlemmer. Da ens bakgrunn og livserfaring danner føring for vedkommendes møte med det de nye medborgere, vil integreringsstrategien hele tiden være under utvikling (Skytte, 2008, s. 142).

Assimilering derimot, tilsvarer en strategi som har mål om å «*gjøre etniske minoriteter lik majoritetsbefolkningen*» (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 57). Ifølge Skytte (2008) kan minoriteter ta i bruk assimileringstrategier dersom de opplever majoritetssamfunnets assimileringsskrav som en reell billett til et bedre liv. For eksempel vil foreldre benytte assimileringstrategi for å kunne søke etter veiledning og redskaper for å tilegne seg normer

og verdier for god barneoppdragelse. Dette for å sikre seg godt foreldreskap og et godt familieliv (Skytte, 2008, s. 142).

2.5 Kulturell kompetanse og kultursensitivitet

Begrepene kulturell kompetanse og kultursensitivitet blir ofte brukt om det samme, og kan gi innsikt om utvikling av kunnskap og ferdigheter i håndtering av saker med etniske minoriteter. For å oppklare forskjellene mellom begrepene skriver Holm-Hansen et. al. (2007) at kulturell kompetanse og kultursensitivitet først og fremst referer til evnen om å forstå etniske minoriteters verdier, holdninger og atferd (Holm-Hansen et. al., 2008, s. 50-51). For ansatte i barneverntjenesten kan det tolkes at kulturell kompetanse innebærer at de ansatte tilegner seg kunnskap om ulike familiers kultur, foreldres omsorgskompetanse, samt foreldres oppdragelsesstil. Kultursensitivitet dreier seg, i denne sammenhengen, om hvordan de ansatte handler ut fra sin kulturelle kompetanse (Holm-Hansen, et. al., 2007, s. 50-51).

I barnevernsarbeid handler kulturell kompetanse ofte om det praktiske arbeidet mellom de ansatte i barnevernet og familier med etnisk minoritetsbakgrunn. Ifølge Weaver (2008) innebærer kulturell kompetanse det å anerkjenne familiers kultur og hvilke betydning kulturen har for deres situasjon og arbeidsprosess, samt å kunne yte familier kulturelt tilpassede tjenester. En kulturell kompetent hjelper skal ha kunnskap om sine klienters kultur, holdninger og verdier som inneholder respekt for mangfoldet, og evnen til å inkludere dette i sitt arbeid (Weaver, 2008, s. 21). Mangel på kulturell kompetanse i møte med etniske minoritetsfamilier kan by på en del utfordringer for de ansatte i barnevernet. I teksten «Migration and family conflict» viser Carlos Sluzki til to typer feilslutninger som ansatte kan gjøre dersom de har for lite eller ingen kjennskap til familiers kultur. Den ene er at de oppfatter og behandler særtrekk ved familien som kulturelle og ikke noe som kun gjelder den konkrete familien. Den andre er at kulturelle trekk ved familien forstås som særtrekk og ikke noe som er knyttet til familiens kultur (Sluzki, 1980, s. 13). I begge typene mangler de ansatte forståelsen om at kultur er noe dynamisk og utgjør dermed ett element av familiens situasjon (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 200).

Douglas et. al. (2018) skriver at kulturell kompetanse kan deles inn i tre kategorier; holdninger, kunnskap og ferdigheter. Holdning handler om bevissthet, og går ut på det å vise respekt, åpenhet og verdighet i møte med mennesker (Douglas et. al., 2018, s. 30). Douglas et.

al. (2018) skriver videre at det er disse holdningene som er grunnleggende for en kulturell kompetent tilnærming. Utøvelsen av kultursensitivitet faller under denne kategorien. Kategorien kunnskap er teoretisk, og går ut på hvilke kunnskaper de ansatte i barneverntjenesten trenger å tilegne seg for å være i stand til å utøve kultursensitivitet (Douglas et. al., 2018, s. 31). Det kan for eksempel være kunnskap rundt den enkelte familiens kultur, historie, familiedynamikken og hvilke betydninger alt dette har for familiens situasjon. Kategorien ferdigheter handler om individets handlingsvalg på bakgrunn av sine holdninger og sin kunnskap (Douglas et. al., 2018, s. 31).

Begrepet kultursensitivitet er sammensatt av to ord; kultur og sensitivitet. Qureshi (2010) skriver at dette innebærer å være følsom overfor egne og andres kulturelle preferanser. Begrepet legger opp til et større fokus på kultur for å øke bevissthet, kunnskap og forståelse i arbeidet med mennesker, særlig etniske minoriteter. Kultursensitivitet handler om å være bevisst om egen livshistorie, holdning og normer, samt ha kunnskap om bakgrunnen til den en er i møte med (Qureshi, 2010, s. 209).

2.6 Barneoppdragelse

Barneoppdragelse varierer rundt om i verden og påvirkes av faktorer som kulturelle normer, sosioøkonomiske faktorer, religiøse orienteringer, globalisering og, i nyere trender, vitenskapelig kunnskap (Studsrod & Tembo, 2022, s. 2). Som følge av det flerkulturelle mangfoldet i Norge, finnes det i dag ulike syn på familielivet og ulike familier har forskjellige forutsetninger om hvordan barneoppdragelsen skal foregå. Ettersom akseptabel og uakseptabel oppdragelsespraksis er sosialt konstruert, og tro og verdier er forskjellige i ulike kontekster, kan det oppstå misforståelser mellom vertssamfunn og innvandrere om definisjonen av god barneoppdragelse (Reisig & Miller, 2009, sitert i Studsrød & Tembo, 2022, s. 2). Selv om mange grupper opplever utfordringer i foreldrepraksis og kontekstuelle forventninger, kan det være mer tydelig for ikke-vestlige innvandrere som oppdrar barna sine i Norge (Studsrod & Tembo, 2022, s. 2).

Forholdet mellom foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn og det norske barnevernet er ofte komplekst, særlig på grunn av kulturelle forskjeller i barneoppdragelsen og autoritet (Holm-Hansen et. al., 2007, s. 197). De ulike oppdragelsesstilene er beskrevet å være knyttet til

familiers kulturer og er relatert til dimensjoner som kollektivism og individualisme (Javo, 2010, s. 68). Studsrød og Tembo referer til Hantrais sin kategorisering av det norske familiepolitikk-konktesten som «*a defamilialized welfare state, which entails that the government be explicit in its effort to minimize the reliance of individuals on their families*» (Hantrais, 2004, sitert i Studsrød & Tembo, 2022, s. 3). Dette kan tolkes som at regjeringen tar en mer aktiv rolle i å støtte enkeltpersoner ved å gjøre at tilgangen til støtte og ressurser som økonomisk støtte, sosiale tjenester eller andre lignende ressurser lettere tilgjengelige, for å hjelpe enkeltpersoner med å oppfylle sine behov utenfor familien. Ideen er å skape samfunn der folk er minst mulig avhengig av sine familiemedlemmer for støtte og kan også stole på regjeringen. Velferdsstaten har en legitim rolle og ressurser til å kunne føre tilsyn og gjøre inngrep i familieliv dersom det er nødvendig. Videre er barneoppdragelsen svært institusjonalisert og betjenes av profesjonelle med utgangspunkt i antakelsen om at «*it takes a welfare state to raise a child*» (Taustad & Studsrød, 2017, sitert i Studsrød & Tembo, 2022, s. 3). Dette motstrider ordtaket fra den ikke-vestlige populasjonen om at «*it takes a village to raise a child*», altså at fellesskapet og ikke velferdsstaten (Studsrød & Tembo, 2022, s. 3).

2.6.1 Individualistisk og kollektivistisk livssyn

Skytte (2008) skriver at individualistisk livssyn setter enkelt mennesket i sentrum og barn blir oppdratt med en bevissthet om at det er de selv som har ansvaret for sitt eget liv, og at de kan gjøre hva de selv vil. Foreldrene med individualistisk livssyn støtter at barn utvikler selvstendighet og individualitet, og oppmuntrer de til å utvikle og uttrykke sine egne meninger (Skytte, 2008, s. 69). Ifølge Javo (2010) anses evnen til å kunne forsvare seg selv, uttrykke sine følelser og det å stå opp mot andre i konflikter som verdifullt. Mennesker med et individualistisk livssyn ser på individets behov som viktigere enn familiens behov (Javo, 2015, s. 31). Med andre ord baserer oppdragelsen i det individualistiske livssynet seg på verdier som likhet og frihet. Individualistiske holdninger finnes i urbane, høyt industrialiserte vestlige kulturer som i USA, Nord- og Mellom-Europa, Australia og Canada (Javo, 2015, s. 31-32).

I det kollektivistiske livssynet er hele familien i fokus, og familiens behov trumfer individets egne behov (Skytte, 2008; Javo, 2015). I motsetning til praksisen i det individualistiske livssynet lærer barna i det kollektivistiske livssynet å følge de eldre medlemmene i familien sine meninger (Skytte, 2008, s. 69). Her legges det større vekt på individets avhengighet og tilknytning til familiemedlemmer (Javo, 2015, s. 32). Det betyr at barnets behov defineres av

hele familien, og at valgene barnet tar ikke kun faller på barnet alene, men på hele familien. I det kollektivistiske livssynet er æresmoral viktig, og oppdragelsen er preget av autoritet og atferdsregler (Skytte, 2008, s. 69). Det at familien står i sentrum innebærer at individets lykke er avhengig av at hele familien er lykkelig. Dermed oppdrar foreldrene barna sine med fokus på samhørighet og det å verdsette familien (Skytte, 2008, s. 68). Denne typen oppdragsstil finnes i mange kulturer i Asia, Afrika, Øst-Europa, og Sør-Amerika (Javo, 2015, s. 32). Forskjellene mellom livssynene indikerer at foreldrene med en ikke-vestlig bakgrunn har andre forutsetninger for barneoppdragelsen og barnets utvikling sammenlignet med majoritetsforeldrene i Norge.

2.7 Barnevernets vurdering av omsorgskompetanse i minoritetsfamilier

Det kan være utfordrende å vurdere omsorgssituasjonen til barn og unge fra etniske minoritetsfamilier da flere av foreldres oppdragspraksiser avviker fra det som anses som normalt i den norske kulturen. Forskning har vist at terskelen for å melde inn bekymring til barnevernet og for at bekymringsmelding går videre til en barnevernundersøkelse er lavere for familier med annen etnisk bakgrunn sammenlignet med etniske norske familier (Lauritzen et al., 2015 sitert i Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 234). Med andre ord kan det, med utgangspunktet i tidligere forskning, oppfattes at barnevernet ikke handler på samme måte overfor alle grupper i det norske samfunnet. Saksbehandleres egne oppfatninger og stereotypier rundt minoritetsfamiliers psykologiske og sosiale forhold kan virke inn på deres beslutninger slik at det fattes vedtak om tiltak som ikke er gode nok (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 234). Bunkholdt og Kvaran (2017) mener at selv om utgangspunktet for vurdering av barn og unges omsorgssituasjon skal være at alle barn har like grunnleggende behov, uavhengig av sine etniske tilhørigheter, er det likevel viktig å ta i betraktning at mange etniske minoritetsfamiliene i Norge har ulike belastninger som etniske norske familier ikke har. Dette kan eksempelvis være belastninger knyttet til flukt fra hjemlandet og prosessen av å bosette seg i et nytt land.

I undersøkelsesarbeidet i Sverige og Danmark blir det benyttet maler med eklektisk teoretisk grunnlag (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 109). Bunkholdt og Kvaran (2017) legger til at malene er også knyttet til Bronfenbrenners utviklingsøkologiske systemteori. Bronfenbrenners systematiske modell dekker mange aspekter ved menneskelige utviklingsprosesser, og muliggjør både dynamiske og komplekse analyser (Guldbrandsen, 2017, s. 52). Videre skriver

Bunkholdt og Kvaran (2017) at det i Norge ikke finnes noe lignende modeller eller undersøkelsesmaler som er anbefalt for undersøkelsen. Det blir derimot diskutert om hvor mye bruken av utredningssmaler eller modeller har endret arbeidet innen undersøkelsessaker i barnevernet.

Fordelene ved bruk av malene er at flere mener malene har fungert som huskeliste, og ulike modeller inneholder reelle problemområder som legger til rette for identifisering av barnets omsorgssituasjon og behov (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 115). I tillegg til dette er malene med på å sikre barnets medvirkning og kravet om dokumentasjon underveis (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 115). Likevel, bidrar malene med utfordringer når det kommer til etablering av god relasjon med barn og foreldre, da bruken av standardiserte modeller gjør det vanskeligere å fange opp det konkrete i hver enkelt sak (Bunkholdt og Kvaran, 2017, s. 116).

Selv om det ikke er anbefalt noe spesifikke maler av barnevernsmyndighetene, blir det etter Bunkholdt og Kvaran (2017) benyttet ulike modeller og teorier innenfor utviklingspsykologi for å observere hvor barn og unge befinner seg i sin utvikling, når barnets omsorgssituasjon vurderes. Bruken av disse kan begrunnes med at det gir en forutsetning om hvordan en «normal» utvikling ser ut for barn, og det vil kunne hjelpe barnevernsarbeiderne med å tilegne seg kunnskap om hva som kan forventes av barn i ulike alder i utviklingen. Med utgangspunktet i det flerkulturelle samfunnet, kan det stilles spørsmål om hvor hensiktsmessig det er å benytte seg av teorier som setter den vestlige kjernefamilier i sentrum, når det gjelder arbeid med familier med ikke-vestlig bakgrunn.

Kagiticibasi (1984) har i sin artikkel *Socialization in Traditional Society: A Challenge to Psychology* vært kritisk til slike praksiser, og beskriver den vestlige utviklingspsykologien som individorientert. Hun nevner blant annet at teoriene om barns utvikling er konstruert rundt den vestlige kjernefamilien. De er for individualistiske og barnesentrerte (Kagiticibasi, 1984, s. 149). Fylkesnes et. al. (2018) viser til nyere kilder som støtter denne påstand, og skriver at norske velferdsansatte er styrt av et vestlig middelklasseperspektiv på barneoppdragelser, og har en individualistisk forestilling om personlighet, og en psykodynamisk referanseramme (Vagli, 2009, og Erstad, 2015, sitert i Fylkesnes et. al., 2018, s. 197). Basert på denne forståelsen, kan det tolkes at psykologien lenge har ignorert den ikke-vestlige delen av verden, noe som kan by på utfordringer for de ansatte i barnevernet, særlig i det flerkulturelle Norge.

2.8 Barnevernets samfunnsmandat

I januar 2023 trådte den nye barnevernloven i kraft, men noen lovendringer trådte allerede i kraft i 2022. I januar 2022 trådte en ny bestemmelse som omfatter kommunens og barneverntjenestens ansvar og oppgaver. Den nye loven er tydelig på at det er kommunene som har ansvaret for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer (Barnevernloven, 2021, § 15-1). Barneverntjenesten har ansvaret for å gi barn og unge hjelp, omsorg og beskyttelse dersom det er nødvendig på grunn av omsorgssituasjon eller atferd, jf. Barnevernloven § 15-3 annet ledd. Barnevernets hovedoppgaver er som følgende: gjennomgå og vurdere bekymringsmeldinger, gjennomføre undersøkelser av barnets omsorgssituasjon, treffe vedtak om hjelpetiltak, forberede saker for behandling i barneverns- og helsenemnda, og iverksette og følge opp tiltak (Barnevernloven, 2021, § 15-3 tredje ledd). Kommunene skal sørge for at ansatte i barneverntjenesten får nødvendig opplæring og veiledning jf. Barnevernloven, 2021, § 15-1 annet ledd, og loven spesifiserer plikten til å samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere for å gi barn et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, jf. Barnevernloven, 2021, § 15-8.

2.8.1 Barnevernets grunnleggende prinsipper

Den nye barnevernloven legger vekt på følgende prinsipper og rettigheter: barnets beste, barnets rett til omsorg og beskyttelse, retten til familieliv, og at barnevernets tiltak ikke skal være mer inngripende enn nødvendig (Bufdir, u.å.). Den tidligere loven var basert på tre grunnleggende prinsipper; det biologiske prinsippet, prinsippet om mildeste effektive inngrep og prinsippet om barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 61-68). Sammenlignet med den tidligere loven, er det ikke blitt gjort store endringer i den nye loven når det gjelder innholdet i prinsippene.

Bunkholdt og Kvaran referer til NOU 2000: 12 sin forklaring om at det å vokse opp hos sine biologiske foreldre er anset som barnets beste (NOU 2000:12 sitert i Bunkholdt & Kvaran, 2017). Videre heter det også i barnevernloven, 2021, § 1-5 første ledd heter det at «*Barn har rett til omsorg og beskyttelse, fortrinnsvis i egen familie*». Det betyr at barnevernet skal vise hensyn til det biologiske båndet mellom barn og foreldre når det fattes beslutninger i barnevernssaker. Prinsippet om mildeste effektive inngrep går ut på at barnevernet ikke setter inn mer inngripende tiltak i familier enn det som er nødvendig (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 67). Dette understrekes også i den nye loven; «*Barnevernets tiltak skal ikke være mer*

innngripende enn nødvendig» (Barnevernloven, 2021, § 1-5 annet ledd). Formålet med prinsippet er å beskytte foreldre og barn mot tiltak som familien ikke trenger. Prinsippet hindrer derimot ikke barnevernet fra å kunne sette i verk svært omfattende tiltak dersom det vurderes som barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 68). Prinsippet om barnets beste anses som det overordnede prinsippet i barnevernet. I tillegg har også FNs barnekonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) ulike bestemmelser som går ut på at alle handlinger og avgjørelser som vedrører barn skal være til barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 61).

2.8.1.1 Barnets beste

Det fremgår av barnevernloven § 1-3 at: «*Ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Barnevernets tiltak skal være til barnets beste. Hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Barnets meninger er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste*». Prinsippet om barnets beste er også nedfelt i barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 1; «*Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn*» (Haugli, 2016, s. 51). Bestemmelsen om barnets beste i tidligere lov gikk ut på å ta hensyn til barnets beste ved alle beslutninger som fattes, og at alle tiltakene som tilbys skulle være til barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 27-28). Med andre ord, skulle hensynet til barnets beste være avgjørende ved iverksetting av tiltak. Den nye barnevernloven lovfester derimot at alle barnevernets tiltak skal være til barnets beste (Bufdir, u.å.).

Begrepet barnets beste og forståelsen av den har eksistert siden midten av 1950-tallet (Rysst, 2020, s. 99). Rysst (2020) viser til tre ulike perspektiver på hvordan barn og barndommen har utviklet seg, med barnets beste i sentrum. Det første perspektivet går ut på at de voksne bestemmer hva som er barnets beste ut fra egne interesser. Det andre perspektivet fokuserer på relasjonen mellom barn og foreldre, der stabilitet og trygghet anses å være barnets beste. Det tredje perspektivet fokuserer hovedsakelig på barnet, barnets rettigheter og barnets kompetanse (Rysst, 2020, s. 99). Det tredje perspektivet gjenspeiler den teoretiske tilnærmingen som dominerer dagens barneforskning, der barnet selv er aktør, og er med på å forme barndommen sin (Rysst, 2020, s. 99).

2.9.2 Medvirkning

Solli (2020) skrev at medvirkning er et av barnevernets kjerneverdier. Barnets rett til medvirkning er nedfelt i barnevernloven og lyder slik: *«Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg i barnevernet uavhengig av foreldres samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet»* jf. Bvl. § 1-4 første ledd (Barnevernloven, 2021, § 1-4).

Bestemmelsen slår fast på at barn har rett til å uttale seg og at deres mening i saker som angår dem skal vektlegges. Aldersgrensen fra tidligere lov, på syv år, er fjernet i den nye loven. Bestemmelsen er også tydelig på at deres mening skal vurderes i forhold til alder og modenhet. Det er derfor svært viktig at barn får tilstrekkelig og tilpasset informasjon. Den nye bestemmelsen om barnets medvirkning fastslår at barnet har rett til å uttale seg uten foreldres samtykke, og foreldre må ikke informeres om dette på forhånd. Bestemmelsen skal ikke mistolkes eller misforstås som at foreldrene ikke skal involveres. Barnevernet skal samarbeide med barn og foreldre så langt som mulig, og behandle dem med respekt (Barnevernloven, 2021, § 1-9). I tillegg til dette, har den nye barnevernloven lagt til rette for at barnets familie og nettverk også skal involveres (Barnevernloven, 2021, § 1-9 annet ledd). Spørsmålet som stilles her er hvor mye rom det er lagt for foreldres medvirkning i barnevernssaker.

2.10 Språk og kommunikasjon

I et flerkulturelt samfunn skal det ikke sees bort fra at det oppstår utfordringer knyttet til kommunikasjon og samhandling. Å sikre god informasjon og gjensidig forståelse er generelt en utfordring i barnevernsarbeid, men kan ofte oppleves som mer utfordrende når det ikke finnes et felles språk eller referanseramme mellom partene (Berg et. al., 2014, s. 9). Språk- og kommunikasjonsproblemer anses dermed som et hinder når det gjelder samhandling mellom minoritetsbefolkningen og velferdssystemer, og ofte går disse utfordringene ut på bruk av tolk, tillit og mangel på kunnskap (Berg & Paulsen, 2021, s. 30).

2.10.1 Bruk av tolk

Kommunikasjonen mellom ansatte i barneverntjenesten og etniske minoritetsforeldre kan oppfattes som språklig kompleks, særlig når saksbehandler og foreldrene ikke har et felles språk å kommunisere med. Saksbehandlere møter foreldre som befinner seg i sårbare situasjoner, og uten et felles språk blir det vanskeligere for begge parter å oppnå gjensidig forståelse mellom seg. I slike tilfeller kan bruken av tolk være nødvendig for å unngå misforståelse og for å sikre god kommunikasjon (Bazungu, 2021, s. 116). Utfordringen for saksbehandleren, i den forstand, er å vurdere hvor stort behovet for tolk er og hvem som skal gjennomføre tolkningen (Bazungu, 2021, s. 116).

Uavhengig av saksbehandlers eller foreldrenes holdning til bruken av tolk er barneverntjenesten, gjennom tolkeloven, pliktet til å bruke tolk dersom det er nødvendig for å ivareta hensynet til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og tjeneste (Tolkeloven, 2021, § 6). Bruken av tolk er med på å fremme likeverd i tjenester for barn, unge og deres familie, uavhengig av familienes kulturelle eller språklige bakgrunn (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2022, s. 59). Ved vurdering av behovet for tolk, skal saksbehandler blant annet legge vekt på om foreldrene kan kommunisere forsvarlig på engelsk eller norsk uten bruk av tolk (Barne-, og ungdoms og familiedirektoratet, 2022, s. 58). For å begrense feiltolkning og øke kvaliteten på tjenestetilbudet, skal det etter tolkeloven benyttes kvalifiserte tolker dersom det foreligger krav om bruk av tolk (Tolkeloven, 2021, § 7).

2.10.1.1 Kulturkonsulent

I tillegg til tolk, finnes det kultur konsulenter. Kulturkonsulent eller kulturtolk tilsvarer en person med flerkulturell kompetanse og har samme språk, kultur, opprinnelse og tradisjon som gjeldende målgruppe (Tolkenett, u.å.). En kulturkonsulent ser og forstår ulike kulturer, samt bidrar med å belyse kulturelle nyanser som kan skape barriere eller misforståelse i møtet mellom saksbehandler og klient (Kulturkonsulent, u.å.). I tillegg til språklig tolkning, baserer kulturkonsulent sine vurderinger på kulturelle synspunkter og perspektiver (Kulturkonsulent, u.å.). Med andre ord, er en kulturkonsulent i stand til å tolke en spesifikk kultur, og samtidig vite hva som er normalt eller ikke normalt i den gjeldende kulturen. En samtale består av både verbal og nonverbal kommunikasjon. Holdninger, kroppsspråk, blikkontakt og tonefall beskrives å dekke omtrent 80 % av en samtale (Kulturkonsulent, u.å.). Det påpekes videre at en kulturkonsulent innehar kompetanse til å fange opp slike detaljer og kan bistå med å formidle dette slik at det ikke oppstår misforståelser som følge av kulturelle

forskjeller. Kulturkonsulenter kan benyttes i ulike sektorer, blant annet barnevern, skoler, barnehager, NAV, språksenteret, helsetjenester, asylmottak og flyktningsenheter (Kulturfolk, u.å.).

2.10.2 Tillit og mangel på informasjon

Tillit er et nøkkelord i barnevernet og vurderes som sentralt i alt av arbeidet på feltet. Dersom det er et godt tillitsforhold mellom saksbehandlere og foreldrene, kan mye løses gjennom dialog (Berg & Paulsen, 2021, s. 32). Å bygge tillitt kan være vanskelig i barnevernssaker der etniske minoritetsfamilier er involvert, blant annet fordi barnevernet er en instans som familiene ikke kjenner til, eller som eksisterer i en annen form i deres hjemland (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 233). Sammenlignet med andre hjelpeinstanser, har barnevernet i større grad et større kontrollelement, og flere foreldre blant minoritetsbefolkningen opplever barnevernets makt og kontroll som inngrep, og frykter å bli fratatt sine barn (Holm-Hansen, 2007, s. 60-61). Denne formen for frykt kan føre til mistillit, og som følge av dette kan ansatte i barneverntjenesten møte på store utfordringer når det kommer til tillit og relasjonsdannelse med etniske minoritetsforeldre.

2.11 Makt og avmakt

Makt kan defineres som det å ha autoritet over noe, og handler om evnen til å få innflytelse til å oppnå sine mål, selv mot andres interesse og vilje (Angel, 2018, s. 158). Ifølge Angel (2018) kan maktbegrepet i barnevernsarbeid vurderes som negativt ladet, blant annet på grunn av ujevn fordeling av makt mellom samarbeidspartene, og det at barnevernets makt innebærer retten til å blande seg inn i familiers liv. Videre viser Angel (2018) til Michel Foucault sin teori om makt og maktanalyse. Foucault beskriver makt som et allestedsværende fenomen, og understreker at makt er noe ingen individ er i full bevissthet om. Med utgangspunktet i Foucaults teori, kan barnevernets makt anses som en produserende aktiv kraft som virker inn i alle relasjoner der både kontroll og hjelp finnes i en og samme handling (Foucault 1999a sitert i Angel, 2018, s. 159).

3.0 Kunnskapsstatus

Dette kapittelet presenterer aktuell forskning på feltet. Jeg legger vekt på forskning og teori som belyser barnevernets tidligere arbeid med etniske minoritetsfamilier, med fokus på kulturens rolle arbeidsprosessen, for å understreke kulturens betydning i samarbeidet.

3.1 Barnevernets møte med etniske minoritetsfamilier

Som nevnt innledningsvis har innvandrerbefolkningen i Norge økt betydelig gjennom årene, og ifølge Berg og Paulsen (2021) endres barnevernets utfordringer med forandringene i befolkningen og samfunnet. I et forskningsprosjekt om innvandreres møte med barnevernet pekes det på at økningen blant innvandrerbefolkningen byr på andre typer utfordringer for ansatte i barneverntjenesten, og flere av utfordringene blir ofte omtalt som kulturelle (Berg & Paulsen, 2021, s. 31). Møtet mellom barnevernet og innvandrere har i flere år vært et faglig og politisk tema; hvorvidt det norske barnevernet ivaretar etniske minoritetsfamiliers særskilte behov er noe som debatteres både i nasjonale og internasjonale medier, blant fagpersoner og i ulike forskning gjort på feltet (Bjørknes et. al., 2015, s. 81). Arbeidet med etniske minoriteter blir ofte framstilt som annerledes og mer krevende sammenlignet med arbeid med etniske norske familier (Eide et. al., s. 123), og ulike forskning viser at mange ansatte i barneverntjenesten opplever det å arbeide med etniske minoritetsfamilier som utfordrende og krevende (Aadnesen & Hærem, 2007; Rugkåsa & Ylvisaker, 2018; Berg & Paulsen, 2021).

I studien til Berg og Paulsen (2021) kommer det frem at det er begrenset med informasjon om enkelte problemstillinger knyttet til denne befolkningsgruppen. I tillegg kom det frem at flere av de som jobber med etniske minoritetsfamilier har behov for annen kunnskap og kompetanse enn den de har tilegnet seg gjennom tidligere utdanning og erfaring (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 200). I sitt prosjekt konkluderer de med at utfordringene som preger et slikt samarbeid ikke kun handler om to ulike kulturer som møtes og forskjeller som følger med dette. Utfordringene handler om en sammenfatning av både kulturelle og relasjonelle faktorer, kommunikasjon og samhandling, og mangel på informasjon (Berg & Paulsen, 2021, s. 20-34).

3.2 Kulturens betydning

Kultur er et begrep som ofte fremheves i diskusjoner om barnevernets arbeid med minoritetsfamilier. Mye av utgangspunktet for diskusjonene om temaet er om utfordringene

som oppstår er kulturrelaterte, og om det er mangel på kulturell kompetanse og kultursensitivitet i barnevernet (Holm-Hansen et. al., 2007; Berg et. al. 2014). Berg et. al. (2014) viser i sin kunnskapsstatus til Fauske og Qureshi og skriver at flere profesjonelle har det vanskelig å avgjøre hvilken betydning kultur har, om det legges for mye eller lite vekt på kultur, og om blir det trakt feilaktige slutninger om kultur som årsaken til hvorfor utfordringene som oppstår. Ifølge Rugkåsa og Ylvisaker (2018) kan for mye fokus på kultur og kulturelle forskjeller føre til utfordringer i det praktiske arbeidet. Som en konsekvens kan det bli slik at barnevernet etterspør om kulturell kompetanse i arbeidet med etniske minoritetsfamilier uten at det har noe klar betydning (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 208).

Innledningsvis kom det frem at mye av kritikken mot barnevernet i stor grad handler om måten enkelte minoritetssaker håndteres på. Bredal (2010) har delt denne typen kritikk inn i to temaer; det første handler om hvorvidt barnevernet har tatt for lite eller for mye hensyn til minoritetsfamiliers kultur, mens det andre temaet tar for seg spørsmålet om terskelen for å gripe inn i minoritetsfamilier er høyere eller lavere enn i majoritetsfamilier. Videre har Bredal (2010) delt anklagene mot barnevernet som er knyttet til kultur i tre kategorier: Den første kategorien gjelder ansattes mangel på forståelse for familiers opprinnelseskultur (Bredal, 2010, s. 39). Konsekvensen av dette har -som presentert i teoridelen av oppgaven- vært at det har blitt fattet feilaktige beslutninger i en del barnevernssaker. Den andre kategorien handler om at barnevernet viser for stor respekt for familienes kultur og dermed svikter barna, særlig jentene (Bredal, 2010, s. 39). I denne sammenhengen har terskelen for å gripe inn vært for høy, og samarbeidet med foreldrene har gått på bekostning av barnas rettigheter. For eksempel minoritetsjenter som lever i husholdninger med sterk patriarkalsk kontroll (Bredal, 2010, s. 40); barneverntjenesten har ikke klart å beskytte minoritetsjenter mot undertrykkelse og overgrep fra foreldre og slektninger fordi dette har vært handlinger som har blitt antatt å være styrt av deres kulturelle logikk (Bredal, 2010, s. 40). Når det gjelder den tredje kategorien, påstås det at alle problemer i barnevernets arbeid med minoritetsfamilier begrunnes med at det foreligger kulturelle forskjeller, og utelukker andre faktorer som spiller inn, for eksempel diskriminering og klasse (Bredal, 2010, s. 39). Denne påstanden støtter Sluzkis oppfatning om at særtrekk ved en konkret familie forstås og behandles som kulturelle. De som støtter denne anklagelsen, mener at barnevernet overdriver betydningen av kulturelle forskjeller og ignorerer andre faktorer som virker inn. Som konsekvens oppfattes problemer som kulturelle, når de egentlig kan være knyttet til fattigdom og klasseforskjeller, kombinert med rasisme og marginalisering (Bredal, 2010, s. 42).

I rapporten «Myter og realiteter: Innvandreres møte med barnevernet» viser det seg at det legges stor vekt på kultur i møtet mellom barnevernet og familier med etnisk minoritetsbakgrunn, og det er ofte diskusjoner om kulturelle forskjeller og om det er behov for et mer kultursensitivt barnevern (Berg et. al., 2017, s. 19). Forskerne fant ut at mangel på kultursensitivitet blant ansatte i barnevernet blir ofte lagt til grunn for konflikter som oppstår i møtet med etniske minoritetsfamilier.

Det er dokumentert at barnevernsansattes kultursyn kan få konsekvenser for deres arbeid, og dersom det trekkes feilaktige slutninger om kultur som årsak til problem, kan dette føre til lite hensiktsmessige løsninger (Berg et. al., 2014). I forbindelse med dette har det oppstått diskusjoner om hvorvidt barnevernet tar hensyn til den enkelte familiens opprinnelseskultur. Forskning har videre vist at det kan både være problematisk å ignorere kulturelle forskjeller, og å sette for stort fokus på kultur i møte med etniske minoritetsfamilier; det fremkommer at for stort fokus på kultur kan føre til at de ansatte risikerer å ignorere politiske, sosiale og individuelle forhold ved familien, mens for lite fokus på kultur kan føre til at forhold ved families etniske bakgrunn blir utelukket i vurderingen av barnevernssaker (Bredal, 2010; Fylkesnes & Netland, 2012; Van der Weele & Fiecko, 2020).

I forslaget til endring i barnevernloven har viktigheten av kultursensitivitet i barnevernet blitt tatt opp (NOU 2016: 16, s. 35). Det ble vurdert i hvilken grad barns språklige, religiøse og kulturelle rettigheter burde reguleres i barnevernloven, og hvor mye av arbeidet knyttet til kultursensitivitet bør presiseres i loven (NOU 2016: 16, s. 35). Selv om kultursensitivitet understrekes i forslaget, er det likevel utydelig hvilket innhold som legges i begrepet. Videre fremhever barnevernlovutvalget viktigheten av å fremme forståelsen for den enkeltes kulturelle bakgrunn, og for utfordringene som oppstår i samhandling mellom barn og foreldre med annen språklig, religiøs og kulturell bakgrunn. Utvalget mente også at den nye loven burde legge større vekt på at barn og foreldres etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn er i fokus i alle handlinger og beslutninger som berører barnet, og at dette tas hensyn til ved plassering av barn utenfor hjemmet (NOU 2016: 16, s. 35).

3.3 utfordringer knyttet til samhandling mellom barnevernsansatte og etniske minoritetsforeldre

Selv om denne masteroppgaven handler om barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier, er det likevel viktig å påpeke at noen av utfordringene som oppstår i møte mellom barnevernet og etniske minoritetsfamilier også kan være de samme i møte mellom barnevernet og majoritetsbefolkningen (Berg et. al., 2014, s. 6). Utfordringene er ofte sammensatte og komplekse. Berg et. al. (2014) nevner mangel på informasjon, uoversiktlige og komplekse systemer, lang saksbehandlingstid, forholdet mellom hjelp og kontroll, samt manglende tillit som noen av utfordringer som preger barnevernsarbeid. Utfordringene forsterkes imidlertid i arbeidet med etniske minoriteter, blant annet på grunn av familiers minoritetsbakgrunn og utfordringer som følger av dette (Berg et. al., 2014, s. 6).

Godt samarbeid mellom saksbehandlere og foreldre er ofte knyttet til tydelig informasjon, gode relasjoner, anerkjennelse og gjensidig respekt (Berg et. al., 2017, s. 10). Å sikre god kommunikasjon og samhandling mellom barnevernsansatte og foreldrene er etter Berg et. al. (2017) kjerneliggende innenfor det flerkulturelle barnevernet. Hilde Fiva Bazungu har gjort forskning på barnevernets arbeid med minoritetsfamilier og betydningen av språk og kommunikasjon på feltet. Som mange forskere har avdekket, kan barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier være utfordrende på grunn av kulturelle og språklige forskjeller mellom saksbehandlere og minoritetsfamilier. Bazungu (2021) påpeker at dersom foreldre og saksbehandlere ikke har et felles språk, kan disse utfordringene forsterkes. Berg og Paulsen (2021) refereres til tidligere forskning av Christiansen et. al. (2015), og skriver at kommunikasjonen mellom barnevernsansatte og foreldrene er avgjørende for hvorvidt foreldrene er fornøyde med, og har tillit til, barnevernet.

Mangelen på tillit mellom etniske minoriteter og ansatte i barnevernet er ett aspekt som særlig har fått mye oppmerksomhet den siste tiden (Brekke et. al., 2020, s. 74). Forskning har vist at mye av utfordringene som oppstår i samarbeidet mellom barneverntjenesten og etniske minoritetsfamilier, innebærer at det foreligger mistillit fra minoritetsbefolkningen sin side (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 133). Som nevnt i teoridelen er tillitt et sentralt nøkkelord i alt av barnevernsarbeidet, men likevel opplever de ansatte det å bygge tillitt med etniske minoritetsforeldre som svært utfordrende (Berg et. al., 2014, s. 19). Forskning har visst at årsakene til hvorfor enkelte etniske minoritetsfamilier har utviklet mistillit til barnevernet kan

være sammensatte. Berg et. al. (2014) viser til feiloppfatning av barnevernet, at foreldrene opplever å ikke bli møtt eller lyttet til som individer, og mangel på kunnskap om barneverntjenesten som noen av årsakene. I 2016 vedtok Bufdir en handlingsplan som inneholder ulike tiltak for utvikling av kvalitetssystemet i kommunal barneverntjeneste, med formål om å bygge tillit mellom barnevernet og den etniske minoritetsbefolkningen. Om tillitsproblematikken kommer det frem at barnevernet oppfattes som uforutsigbare og er ikke åpen for andre mulige tenkemåter (Bufdir, 2016, s. 5). I tillegg til dette frykter mange minoritetsfamilier barnevernets inngrep, og har lite eller ingen tillit til at barnevernet kan bistå dem med hjelp (Berg et. al., 2014; Bunkholdt & Kvaran, 2017).

4.0 Metode

Denne delen av oppgaven presenterer oppgavens metode og fremgangsmåte. Her skriver jeg om de ulike søkestrategiene som jeg har benyttet meg av.

4.1 Oppgavens metode og bakgrunn for valg av metode

Dalland (2017) beskriver begrepet metode som et verktøy som anvendes for å løse problemer og finne frem til ny kunnskap. Metoden som anvendes skal belyse tematikken og forskningens spørsmål på best mulig måte (Dalland, 2017, s. 51). Det er mye som kan være avgjørende for valg av metode, for eksempel problemstillingen, hensikten med oppgaven og hvilke ressurser som er tilgjengelige. Ifølge Dalland (2017) er oppgavens problemstilling vesentlig da den kan danne føring til hvilken metode som er mer hensiktsmessig å bruke. Uavhengig av metodevalg, er det likevel viktig å trekke frem fordeler og ulemper med metoden som anvendes. Dette blant annet fordi en metode ikke nødvendigvis fanger opp alle forhold ved temaet som det ønskes å forske på, og fordi dette gir en slags forklaring på hvorfor den utvalgte metoden anses som den beste for forskningen.

For å besvare oppgavens problemstilling har jeg valgt å benytte meg av litteraturstudie som forskningsmetode. Christoffersen et. al. (2021) skriver at en litteraturstudie består av en analyse av eksisterende forskning, som er hentet gjennom søk i databaser med informasjon om den relevante forskningen. På denne måten fungerer eksisterende forskning, fagkunnskap og teori som informanter for forskningen (Dalland, 2017, s. 207). Dette betyr at denne masteroppgaven hovedsakelig baseres på informasjon hentet fra andre skriftlige kilder. Videre skriver Christoffersen et. al. (2021) at litteraturgjennomgang ikke produserer noe ny empiri,

men at det oppdages nye funn når data fra flere forskninger kombineres. Valget av å bruke litteraturstudie som metode er gjort med hensyn til oppgavens omfang, samtidig som metoden vil gi meg et bredere spekter i møtet mellom etniske minoritetsfamilier og barneverntjenesten. Ettersom oppgavens tema er vidt, vil bruken av litteraturstudie kunne gi meg stor informasjonstilgang, noe som vil gjøre det mulig for meg å belyse problematikken, samt svare på oppgavens problemstilling på best mulig måte.

Det kunne også vært mulig å bruke kvalitativ metode og intervjuet foreldre og ansatte i barneverntjenesten. I dette tilfellet måtte jeg ha endret på oppgavens problemstilling slik at den kan tilpasses forskningsmetoden, for eksempel at den nye problemstillingen tydeliggjør at informasjonen som skal samles er innhentet fra utvalgte informanter. Å bruke kvalitativ metode i denne oppgaven hadde også muligens ført til at resultatene ville ha variert sammenlignet med resultater fra et litteraturstudium. I tillegg til dette, valgte jeg å ikke anvende kvalitativ metode som forskningsmetode fordi temaet og problemstillingen for oppgaven berører familier som befinner seg i sårbare situasjoner, noe som kan skape utfordringer med rekruttering av kandidater. Selv om denne metoden ville bidratt med en dypere forståelse av fenomenet, vil den kun ta for seg utfordringene fra utvalgte informanters perspektiv.

Kvantitativ metode er også en annen tilnærming som kunne ha bidratt med å belyse tematikken, men da hadde dette vært i forhold til tall og statistikk. Den kvantitative metoden «*gir data i form av målbare enheter*» (Dalland, 2017, s. 52). Valget om å ikke bruke kvantitativ metode i denne oppgaven kan begrunnes med at det jeg ønsker å presentere av resultat baserer seg på foreldre og saksbehandlers meninger og erfaringer, noe denne metoden ikke gir rom for.

På samme måte som andre forskningsmetoder, har litteraturstudie også sine fordeler og ulemper. Fordelen med denne metoden er at jeg kan anvende litteratur som belyser temaet på forskjellige måter, da jeg forholder meg til forskning utført av ulike forskere. Dette vil kunne gi meg muligheten til å presentere temaet fra flere ulike perspektiver. Ved å sammenligne ulike litteratur kan jeg finne fellestrekk i minoritetsforeldres opplevelser av møte med det norske barnevernet, samt det som er beskrevet å være utfordrende i samarbeidet mellom barnevernet og etniske minoritetsfamilier. Ulempen med denne metoden er at den setter begrensninger på mitt perspektiv samt mine tanker rundt temaet, da oppgavens informanter er eksisterende litteratur. Ettersom jeg tolker den opprinnelige forskerens fortolkning, skaper

dette en viss begrensning, blant annet fordi jeg selv ikke var til stede da forskningen fant sted. I tillegg til dette, gir ikke denne metoden meg muligheten til å gå i dybden på ulike temaer, for eksempel at jeg kan stille oppfølgingsspørsmål, som jeg hadde kunnet gjøre i intervjuer. Av andre utfordringer knyttet til bruken av litteraturstudie nevner Forsberg og Wengstrøm (2015) at utvalg av litteratur blir selektivt dersom en velger artikler som kun støtter eget ståsted, og at studier på samme felt kan trekke forskjellige konklusjoner. Jeg har derimot ikke opplevd store utfordringer i forbindelse med dette, hovedsakelig fordi jeg har brukt litteratursøk som vitenskapelig metode.

4.1.1 Hermeneutikk

Med utgangspunktet i oppgavens metode har dette forskningsprosjektet en hermeneutisk tilnærming. Hermetikk betyr det samme som «å tolke eller å fortolke» (Thomassen, 2016, s. 157), og representerer en kompleks tradisjon av teorier om fortolkning og forståelse. Å fortolke handler om å forsøke å finne meningen med noe eller forklare noe som først er uklart (Dalland, 2017, s. 45). Hermeneutikken har en humanetisk orientering og tar sikte på å forstå grunnvilkårene for menneskelig eksistens gjennom menneskelige handlinger, språk og livsytringer. Det handler om å fortolke meningsfulle fenomener og å beskrive betingelsene for muligheten til å forstå en mening (Dalland, 2017, s. 46). Thagaard (2018) skriver at hermeneutikk understreker viktigheten av det å tolke handlinger ved å fokusere på en dypere mening enn det som umiddelbart er åpenbart.

Det understrekes at den hermeneutiske tilnærmingen ikke er noe reell sannhet, men at ulike fenomener kan oppfattes på forskjellige måter (Thagaard, 2018, s. 37). Med andre ord, bygger hermeneutikken på prinsippet om at en mening kan kun forstås i lys av konteksten som vår forskning er en del av. Med tilknytning til dette, regnes hermeneutikken som en svært viktig inspirasjonskilde når det kommer til samfunnsvitenskapelige tilnærminger hvor fortolkning spiller en stor rolle (Thagaard, 2018, s. 37).

Den hermeneutiske tilnærmingen gir grunnlag for tolkninger på flere nivåer (Thagaard, 2018, s. 38). Ettersom litteraturstudie forholder seg til eksisterende litteratur, har denne oppgaven en hermeneutisk tilnærming i form av annengradsfortolkning. Thagaard (2018) beskriver annengrads fortolkning som det å gjøre en fortolkning av deltakerens tolkning av en situasjon. Det vil si at, når jeg analyserer og tolker en artikkel, tilsvarer dette en tolkning av annen grad, da jeg fortolker en virkelighet som allerede har blitt tolket. I utvelgning og analysering av

valgte artikler har jeg dermed vært oppmerksom på at de ulike artiklene bygger på forskerens fortolkning og forståelse av en gitt situasjon.

En hermeneutisk tilnærming kan føre med en del etiske utfordringer. I denne oppgaven har utfordringen vært i forbindelse med fortolkninger. Som nevnt tidligere, formes en mening ut av den konteksten som den er en del av. Det betyr at mine tolkninger av en tekst kan avvike fra andres, selv om det er samme tekst som blir fortolket. Årsaken til dette kan være blant annet at forskningen har ulike hensikter, noe som gjør at det blir satt fokus på ulike aspekter. Angående dette skriver Dalland (2017) at når en selv er instrumentet som samler inn, vurderer og tolker data, er det krav om å være bevisst på eget perspektiv, egen forståelse på forhånd og kontekst. Som kommentar til dette -ettersom jeg gjør en annengradsfortolkning- kan det nevnes at tolkning av tekster som inkluderer kvalitativ forskning har vært utfordrende, særlig når det gjelder å skille mellom informanternes respons og forskerens tolkning av dette.

4.2 Etiske aspekter

«Du gjør en etisk vurdering når du tilskriver handlinger verdier som riktig eller gal, god eller dårlig» (Nordby, 2017, s. 20). Dette tilsvarer at vi alle gjør etiske vurderinger, både bevisst og ubevisst, når vi beregner en handling som positiv eller negativ. Thagaard (2018) skriver at all vitenskapelig forskningsvirksomhet stiller krav om at forskeren forholder seg til etiske prinsipper både internt i forskningsmiljøer og i forhold til omgivelsene. Ifølge Forsberg og Wengstrøm (2015) må etiske vurderinger foretas før en begynner med arbeidet innenfor en systematisk litteraturstudie. Videre skrives det at det i en systematisk litteraturforskning må foretas etiske vurderinger ved både valg og presentasjon av resultater (Forsberg & Wengstrøm, 2015, s. 59). Siden oppgavens problemstilling tar for seg ulike grupper i samfunnet, har det viktig for meg å presentere mine funn på en hensiktsmessig måte.

Ifølge Forsberg og Wengstrøm (2015), er det viktig å ta studier som viser til en nøye etisk gjennomgang, og å inkludere alle resultater, uavhengig om de støtter eller ikke støtter forskningens hypotese. Det betraktes som uetisk å kun inkludere artikler som støtter forskerens mening. I tillegg til dette skriver Forsberg og Wengstrøm (2015) at det er viktig å se om forskningen som velges har blitt godkjent av en etisk komité eller om forskeren selv har gjort etiske overveielser. I forbindelse med dette kan det nevnes at i utvalg av mine funn har jeg vært oppmerksom på om forskningen oppfyller kravene som gjelder for en etisk forsvarlig

forskning, for eksempel om forskningen inkluderer behandling av personopplysninger, konfidensialitet og informert samtykke.

Et grunnleggende prinsipp i vitenskapelig redelighet er å unngå plagiering av andre forskeres arbeid, da plagiat er et alvorlig brudd på etiske standarder og er uakseptabelt (Thagaard, 2018, s. 21). Ettersom denne oppgaven benytter seg av litteraturstudie som metode, og har eksisterende litteratur som forskningens informant, har jeg vært nøye med kildehenvisning slik at jeg ikke presenterer noen andres arbeid som mitt eget. I tillegg til dette, vil riktig kildehenvisning bidra med å gjøre forskningen etterprøvable. Andre etiske aspekter som er tatt i betraktning går ut på tolkning av tekster. Jeg vurderer det som viktig og nødvendig å vise til et klart skille mellom mine tolkninger og forskerens tolkning i sitt arbeid. Dette blant annet fordi jeg ikke var til stede når selve forskningen tok plass, og fordi andres forskning og min egen forskning ikke nødvendigvis deler samme hensikt.

4.3 Fremgangsmåte og datainnsamling

Som med all slags forskning, enten om det er brukt kvalitativt, kvantitativt metode, eller litteraturstudiet som forskningsmetode, er det viktig at forskningen som presenteres er etterprøvable. Det vil si at leseren av denne oppgaven skal kunne klare å finne frem til samme litteratur eller resultat ved å benytte seg av de samme søkestrategier som jeg har brukt. Denne delen av oppgaven gir en forklaring på hvordan jeg har kommet frem til mine funn.

Litteraturen som presenteres som mine funn er hentet fra følgende databaser; Oria og Google Scholar. Grunnen til at jeg har valgt å benytte meg av disse databasene er fordi de, etter min mening, inkluderer en mengde med forskningsartikler innenfor fagfeltet. For å finne frem til gode artikler brukte jeg en blanding av både norske og engelske søkeord. Det var ikke alle av søkeordene jeg anvendte som ga ønsket treff i databasene, og flere av artiklene gjentok seg ved bruk av ulike søkeord. Ved å kombinere ulike søkeord i databasene, fant jeg frem artikler publisert på følgende nettsider: Idunn, Researchgate og Sage journals.

4.3.1 Søkeord

Jeg benyttet meg av mesh.uia.no for å oversette ulike søkeord fra norsk til engelsk. MeSH inneholder oversettelse av Meshterm (Medical Subject Headings) på norsk og engelsk.

Tabellen nedenfor (Tabell 1) inneholder søkeord som jeg har brukt, både på norsk og engelsk. Det skal nevnes at MeSH ikke inneholder en oversetter til hver av ordene som er i tabellen.

Tabell 1: Søkeord

Norske søkeord	Engelske søkeord
Barnevernet, Barneverntjeneste, det norske barnevernet	Child Protective Services, Child Welfare, Norwegian Child Welfare
Etniske minoriteter, minoriteter, minoritetsforeldre, etniske minoritetsfamilier, etniske minoritetsgrupper	Minority, ethnic minorities, ethnic minority groups, minority parents
Kulturell kompetanse, kultur, kulturell bakgrunn, kultursensitivitet, kulturalisering	Culture, cultural competency
Barneoppdragelse, utfordringer, individualistisk og kollektivistisk livssyn	
Flerkulturelt mangfold, Flerkulturelt Norge	Immigrant, migration, Multicultural Norway
Integrering	Integration, community integration
	Parent ecountering

4.3.2 Inklusjons- og eksklusjonskriterier

Det er en rik mengde med litteratur som tar for seg forholdet mellom barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier. Ettersom oppgavens tema er vidt og problemstillingen omfatter mye, har jeg benyttet meg av inklusjons- og eksklusjonskriterier. Som tidligere nevnt, ønsket jeg å inkludere forskningsartikler som omhandler minoritetsforeldres erfaringer. For å få til dette ble inklusjons- og eksklusjonskriterier et viktig verktøy for studiens søkeprosess. Det bidro til å spisse søket mitt, samt skape begrensinger slik at jeg fant fram til aktuelle funn for oppgavens forskningsspørsmål. Inklusjonskriteriene bidro til å sikre relevante artikler i forhold til tema og problemstilling, mens eksklusjonskriteriene bidro med å ekskludere artikler, som etter min mening, ikke var aktuelle for masteroppgavens formål. Ved bruk av inklusjons- og eksklusjonskriterier som følge av ulike kombinasjoner av mine søkeord fant jeg frem til syv artikler som, etter min mening, belyser tematikken og gjør det mulig for meg å

fange opp foreldres erfaringer med barnevernet. Tabell 2 inneholder inklusjons- og eksklusjonskriterier ved utvalg av artikler.

Tabell 2: Inklusjons- og eksklusjonskriterier

	Inklusjonskriterier	Eksklusjonskriterier
Omfang:	Etniske minoriteter som har pågående eller har tidligere hatt en sak med barnevernet Etnisk minoriteter som har vært i kontakt med barnevernet	Personer som har kjennskap til barnevernet gjennom andre
Populasjon:	Etniske minoritetsforeldre med en ikke-vestlig bakgrunn i Norge Ansatte i barneverntjenesten	Resten av befolkningen
Alder:	Forskning med informanter over 18 år	Forskning med informanter under 18 år
Språk:	Artikler skrevet på engelsk og norsk	Annet språk
Tidsperiode:	2010-2022	Artikler skrevet/publisert tidligere enn år 2010

Mange av artiklene som jeg fant under søkeprosessen var fagartikler som handlet om barnevernet og tiltakene som barnevernet tilbyr ulike familier. Dette opplevde jeg som utfordrende da mitt ønske var å finne forskning som tok for seg etniske minoritetsforeldres erfaring med barnevernet. Med klare og definerte kriterier klarte jeg å sikre meg artikler som hjalp meg med dette og samtidig fange opp den faglige konteksten rundt temaet. Utvalgte artikler inneholder foreldres fortellinger, både positive og negative, om deres møte med

barnevernet. Fortellinger inkluderer blant annet foreldres oppfatning av barnevernet før å ha vært i kontakt med tjenesten, hvordan de opplever samarbeidet med deres saksbehandler, og hvordan de opplever hjelpen de har fått fra barnevernet. Formålet med å inkludere denne typen av forskning er å fremheve foreldres perspektiver, med utgangspunktet i deres erfaring, og forsøke å belyse kulturens betydning i møtet mellom partene. Ut ifra dette, vil jeg forsøke å finne ut hvordan økt kulturell kompetanse kan være med på å oppnå bedre forståelse for etniske minoritetsfamiliers situasjon. Litteraturen som er inkludert i denne oppgaven er begrenset til studier fra Norge.

4.4 Dokumentanalyse

All menneskeskapt informasjon finnes som data på ulike former, og kan dermed brukes som forskningsressurs som kan analyseres og evalueres (Christoffersen, et. al., 2021, s. 235). Ordet dokument betegner skriftlige kilder (nedfestet tanker eller handlinger), og kan brukes som objekt for forskning eller som forskningens primærkilde eller tilleggsdata (Christoffersen, et. al., 2021, s. 235). Dokumentanalyse omtaler ofte «*en type kvalitativ innholdsanalyse der forskeren samler inn data som skal analyseres for å få frem viktige sammenhenger og relevante informasjon om det eller de forhold i samfunnet vi ønsker å studere*» (Christoffersen, et. al., 2021, s. 235). Christoffersen et. al. (2021) fortsetter med at dokumentanalyse inkluderer lesing, overfladisk undersøkelse og tolkning. For å systematisere innholdet i mine funn, skal jeg fremheve og forenkle informasjonen som kommer frem i artiklene som, etter min mening, er mest relevante i forhold til oppgavens problemstilling. Dette gjøres i underkapittelet «presentasjon av artikler».

4.5 Kildekritikk og oppgavens pålitelighet

Ifølge Dalland vurderes alt som bidrar til en oppgave som kilde, og det stilles dermed krav til søkeprosessen, vurdering og redegjørelse av kilder, og hvordan kildene benyttes (Dalland, 2017, s. 149). Kildekritikk tilsvarer «*å vurdere og å karakterisere den litteraturen du har funnet*» (Dalland, 2017, s. 158). I forbindelse med dette er det viktig å beskrive fremgangsmåten for utvelgelse av kilder. Dalland (2017) forklarer at hensikten med dette er at leseren også skal kunne gjøre seg kjent med hvilke refleksjoner som er blitt gjort i forhold til relevans og gyldighet av litteraturen. For å sikre meg relevante kilder var jeg kritisk til artiklenes tidsskrift, benyttet forskningsmetode, hensikten med forskningen, tidsperioden,

språk og geografisk område. Dette ble vurdert med hensikten om å belyse oppgavens tema og problemstilling på best mulig måte.

Artiklene som presenteres baserer seg på forskning gjort på etniske minoritetsforeldre fra ulike deler av landet. Det skal nevnes at funnene som presenteres ikke er sterke nok til å konkludere med at det som kommer frem gjelder alle foreldre med etniske minoritetsbakgrunn i Norge. Inkludert forskning er med på å kunne bidra til å oppnå en bedre og bredere forståelse av utfordringene som preger samarbeidet mellom barnevernet og etniske minoritetsfamilier.

5.0 Funn

5.1 Søkematrise og valg av artikler

Dette kapitlet inneholder presentasjon av funn, felles oppsummering av forskningsartiklene, og en beskrivelse på artiklenes relevans for denne masteroppgaven. Første del av kapitlet (tabell 3) inneholder en oversikt over oppgavens søkematrise og artikler, og innhold fra forskningsartiklene. Deretter vil jeg oppsummere funn fra forskningsartiklene ved å trekke frem momenter som gjentok seg i informantenes opplevelser. Til slutt vil jeg kommentere på hvorfor de utvalgte forskningsartiklene er relevante for studien.

Tabell 3: Søkematrise og utvalgte artikler

Databaser	Søkeord og artikler
Googlescholar.com	<u>Artikkel 1</u> Søkeord: barnevernet, etniske minoriteter Antall treff: 1.690 Tittel: Frykten for barnevernet – En undersøkelse av etniske minoritetsforeldre Forfatter: Marte Knag Fylkesnes, Anette C. Iversen, Ragnhild Bjørknes og Lennart Nygren Årstall: 2015
Oria.no	<u>Artikkel 2</u> Søkeord: barnevernet, etniske minoriteter Antall treff: 5

	<p>Tittel: God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandleres og foreldres erfaringer</p> <p>Forfatter: Marte Knag Fylkesnes og Marit Netland</p> <p>Årstall: 2012</p>
Oria.no	<p><u>Artikkel 3</u></p> <p>Søkeord: ethnic minority, parents encountering, child services, Norway</p> <p>Antall treff: 7</p> <p>Tittel: Negotiating deficiency Exploring ethnic minority parents narratives about encountering child welfare services in Norway</p> <p>Forfatter: Marte Knag Fylkesnes, Anette Christine Iversen og Lennart Nygren</p> <p>Årstall: 2018</p>
Oria.no	<p><u>Artikkel 4</u></p> <p>Søkeord: immigrant parents, Norwegian, welfare system</p> <p>Antall treff: 22</p> <p>Tittel: Governing the family: immigrant parents' perceptions of the controlling power of the Norwegian welfare system</p> <p>Forfatter: Memory Jayne Tembo og Ingunn Studsrød</p> <p>Årstall: 2020</p>
Googlescholar.com	<p><u>Artikkel 5</u></p> <p>Søkeord: barnevernsarbeid, etniske minoriteter</p> <p>Antall treff: 288</p> <p>Tittel: Kulturalisering og symbols mening i barnevernsarbeid</p> <p>Forfatter: Marianne Rugkåsa, Kjetil Eide og Signe Ylvisaker</p> <p>Årstall: 2015</p>
Googlescholar.com	<p><u>Artikkel 6</u></p> <p>Søkeord: Child welfare services, Norway, migration</p> <p>Antall treff: 72.300</p> <p>Tittel: "My children are Norwegian but I am a foreigner"</p> <p>Forfatter: Berit Overå Johannesen og Lily Appoh</p> <p>Årstall: 2016</p>

Oria.no	<p><u>Artikkel 7</u></p> <p>Søkeord: immigrant parents, experiences, perceptions</p> <p>Antall treff: 6</p> <p>Tittel: Navigating emotions in child welfare: immigrant parents experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway</p> <p>Forfatter: Memory Jayne Tembo</p> <p>Årstall: 2022</p>
---------	---

5.2 Presentasjon av artikler

Denne delen av kapitlet inneholder en presentasjon av funnene fra forskningsartiklene. Presentasjonen inneholder en omfattende beskrivelse av studienes funn og inkluderer noen av informantenes utsagn fra artiklene. Grunnen til at jeg har valgt en så inngående og detaljert presentasjon er for å gi en rik forståelse av foreldrenes opplevelser. Å inkludere informantenes utsagn er et forsøk på å tydeliggjøre foreldrenes stemmer, som er sentralt i denne studien, og å finne likheter og forskjeller i deres erfaringer med barnevernet.

5.2.1 Frykten for barnevernet – En undersøkelse av etniske minoritetsforeldre

Denne artikkelen tar for seg etniske minoritetsforeldres opplevelser og oppfatninger av det norske barnevernet. Temaet for artikkelen er frykten for barnevernet, der forskerne, gjennom bruk av kvalitativ metode og semi-strukturerte intervjuer, forsøker å finne ut hva denne frykten baserer seg på. Forskingen baserer seg på utforskende intervjuer av 10 foreldre med flyktningbakgrunn, der foreldrene deler sine erfaringer med barnevernet. Når foreldrene i undersøkelsen fortalte om sine erfaringer med barnevernet var frykten for barnevernet et gjennomgående tema. Ved å foreta tematisk analyse av materialet kom det frem at frykten for barnevernet var knyttet til negative opplevelser som informantene selv erfarte og til oppfatninger og representasjoner som informantene anså som normal blant den etniske minoritetsbefolkningen. Tre temaer var spesielt fremtredende i disse forståelsene og representasjonene; barnevernet bare tar barn, barnevernet går ikke i dialog med foreldre, og barnevernet diskriminerer.

Barnevernet bare tar barn

Det første og sentrale temaet bak frykten for barnevernet er at barnevernet tar barn fra foreldrene. Forestillingen om at barnevernet bare tar barn er en oppfatning som flere av informantene gir uttrykk for at mange i den etniske minoritetsbefolkningen har. Flere mener også at barnevernet ikke hjelper i en vanskelig situasjon og stiller spørsmål om hvorvidt plassering av barn utenfor hjemmet er til barnets beste (Bjørknes et. al., 2015, s. 87-89).

«... alltid de sier at barnevernet vil ta dine barn hvis du har gjort noe feil» (Bjørknes et. al., 2015, s. 87).

«Folk rangerer (barnevernet) veldig ned. (...) For de tror, egentlig (at) de bare tar barn fra familier» (Bjørknes et. al., 2015, s. 88).

«Vi klarer ikke å forstå hvordan noen kan forlate sitt eget hjem for så å ta en annens barn. Det er ikke riktig. Mitt barn er mitt barn, ditt barn er ditt barn. Hvis jeg har noen mangler, gi meg veiledning. Men å ta mitt barn, det er merkelig for oss» (Bjørknes et. al., 2015, s. 88).

Barnevernet går ikke i dialog med foreldre

Et annet sentralt tema knyttet til frykten for barnevernet er at etniske minoritetsforeldre opplever at barnevernet ikke går i dialog med dem. Foreldrene føler at de ikke blir involvert i barnevernets beslutningsprosesser og at de blir usynliggjort. De føler også at deres kunnskap og meninger ikke blir tillagt særlig vekt, når de først er i dialog med barnevernet. De opplever at barnevernet griper inn uten forvarsel, og beskriver deres møte med barnevernet som avvisende (Bjørknes et. al, 2015, s. 89-91). Forfatterne får frem at flere etniske minoritetsforeldre opplevde at deres oppfatning av hva som er til barnets beste ikke ble verdsatt, og at de var forventet å tilegne seg mer av norske oppdragspraksiser (oppdragelse med fokus på selvstendighet og autonomi) (Bjørknes et. al, 2015, s. 89-91).

Barnevernet diskriminerer

Det tredje temaet som var sentralt i forhold til frykten for barnevernet, var foreldrenes opplevelse av at barnevernet diskriminerer. Diskrimineringen som beskrives i teksten er knyttet til manglende informasjon om barnevernets hensikter og formålet med plasseringen av etniske minoritetsbarn i norske fosterhjem. Plassering i norske familier ble oppfattet som «en måte å oppdra barna så norsk som mulig» (Bjørknes et. al., 2015, s. 91-93).

«Vi har begynt å stille slike spørsmål: Men hvorfor tar man våre barn? Har man brakt oss hitt (til Norge) for å ta våre barn?» (Bjørknes et. al., 2015, s. 91).

«For vi som er (etnisitet), vi tror det her er moderne slaveri. (...) Om å ta barna fra flyktninger, de som kom her. Våre barn skal bli tatt fra oss av barnevernet for å få en helt annen kultur (...)» (Bjørknes et. al., 2015, s. 91).

5.2.2 God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlers og foreldres erfaringer

Denne artikkelen tar for seg etniske minoritetsforeldres og deres saksbehandlers beskrivelse av hva som betegner et godt samarbeid. Forskningen baserer seg på intervju gjort på seks foreldre og deres saksbehandlere. I informantenes beskrivelser av relasjonen mellom forelder og saksbehandler kom det frem to overordnede temaer; saksbehandlernes fremgangsmåter og betydningen av kulturelle forskjeller.

Saksbehandlers fremgangsmåte:

I forhold til saksbehandlers tilnærming, var følgende temaer sentrale ifølge forfatterne: 1) ta foreldres ønsker og behov på alvor, 2) være tilgjengelig, og 3) gi informasjon på en forståelig og ærlig måte. Å ta foreldres ønske og behov på alvor betydde ikke at saksbehandlerne alltid gjorde som foreldrene ønsket. Det handlet om å la foreldrene fortelle om sin situasjon og vise forståelse. Videre handlet det om å «ettespørre foreldrenes erfaringer og synspunkter», «la foreldrene sette dagsorden», og «formidle forståelse». Som artikkelen viser, var det saksbehandlernes mening at hensikten med dette var å få et bredt kunnskapsgrunnlag om familiens helhetlige situasjon, og vise foreldrene at deres kunnskap om sitt liv var viktig for dem (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 224-230).

«Det er ikke bare (barnevernet) som bestemmer, med de spør meg hva som er ok for meg. Men jeg vet at kanskje noen ganger, selv om jeg sier at jeg er uenig, vil de bestemme det allikevel» (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 224).

Det å være tilgjengelig gikk ut på kvaliteten på kommunikasjonen rundt møtet, og handlet om å være tilgjengelig mellom møtene, samt å kunne tilpasse seg planlagte møter på en respektfull måte. Videre handlet det om å «ha avtalte møter og kontaktpunkter», «være tilgjengelig mellom avtalte møter», «tilpasse møtested» og «gi flere kontaktmuligheter».

Ifølge forfatterne mente saksbehandlerne i studien at behovet for tilgjengelighet skyldtes at foreldrene visste lite om det norske systemet og derfor ble frustrert når ting var uklare (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 226-228).

«Når vi for eksempel skal fylle ut skjema tar det ekstremt lang tid, fordi du må forklare ting som du tror er en selvfølge» (Fylkesnes & Netland, 2020, s. 227).

Å gi informasjon på en forståelig og åpen måte handlet om å «informere om barnevernets myndighet, rolle og vurderinger», «bruke tolk ved behov», og «sjekke ut forståelse». Det var viktig at saksbehandlere informerte foreldrene om barnevernets samfunnsmandat og saksbehandlers vurderinger. I tillegg til dette ga saksbehandlere også generell informasjon om hvordan ting fungerer i det norske samfunnet. Ifølge funnene i artikkelen, mente foreldrene i studien også at det var viktig å få konkret informasjon om barnevernets rolle og deres maktutøvelse. Når det gjelder formidling av informasjon, ble bruk av tolk vektlagt i noen av informantenes fortellinger. Samtaler uten tolk ble beskrevet som frustrerende og forvirrende. Videre kom det fram at det var viktig for informasjonsflyten at saksbehandlerne sjekket ut om informasjonen som ble formidlet til foreldrene var forstått (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 228-231).

«Jeg har ikke tenkt noe negativt, bare positivt (om saksbehandleren). For hun er flink å snakke med meg, og forklare situasjonen» (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 228).

«Jeg kan ikke kommunisere uten (tolk). For at jeg skal få gitt informasjon, samtidig som jeg skal vite at mor forstår hva vi mener. Og slik får hun mulighet til å stille spørsmål, undre seg, og kunne uttrykke seg på sin måte» (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 229).

Betydningen av kulturelle forskjeller:

Når det gjelder betydningen av kulturelle forskjeller, opplevde foreldre og saksbehandlere kulturelle forskjeller seg imellom, særlig når det gjaldt synet på barneoppdragelse og omsorg. Kulturelle forskjeller kom ofte opp i forbindelse med forståelsen av barnas atferd og behov, samt når tiltak i forbindelse med barneoppdragelse ble diskutert. I denne sammenhengen var fysisk avstraffelse og det å snakke om det som foregår i hjemmet noe av det som ble tatt opp av informantene. Kulturelle forskjeller var også et sentralt tema i forhold til saksbehandlerne forståelse av familiens behov og situasjon. Artikkelen viser at saksbehandlerne ga uttrykk for

at de brukte mer tid, informerte grundigere og ga mer omfattende informasjon enn de gjorde i møte med etniske norske foreldre (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 230-231).

5.2.3 Negotiating deficiency Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway

Denne artikkelen utforsker etniske minoritetsforeldres erfaringer med barneverntjenester (CWS) i Norge. Metoden som ble brukt i undersøkelsen var semi-strukturerte intervjuer med totalt ble 11 foreldre fra ni forskjellige land i Afrika og Midtøsten. Informantenes fortellinger var forskjellige; noen informanter var positive til hjelpen de fikk fra barnevernet, mens andre var mer kritiske i sine fortellinger. Temaet som var sterkt i foreldrenes fortellinger var mangelposisjonering (deficiency positioning); forskningen utforsket hvordan mangel på kunnskap og ferdigheter i Norge utfordret foreldrenes muligheter for medvirkning. Forfatterne analyserte hvordan mangelposisjonering ble oppfattet og hvordan denne posisjonen påvirket samarbeidet mellom barneverntjenesten og foreldrene. I denne forbindelse presenterer artikkelen fire temaer; a) lære å være foreldre (learning to parent), b) konkurrere mot ekspertkunnskap (contesting expert knowledge), c) lære å være klient (learning to be a client, og d) konstruere det mangelfulle barnevernet (constructing CWS deficiency) (Fylkesnes et. al., 2018, s. 196-202).

Det første temaet «lære å være foreldre» handler om foreldres fortelling om å tilegne seg ny kunnskap og nye ferdigheter gjennom kontakten med barnevernet, og om å endre omsorgspraksiser og/eller synspunkter som følge av råd de har fått i møte med barnevernet. Funn fra studien viser at informantene som opplevde et godt samarbeid, opplevde kontakt med barnevernet som styrkende, og tolkes som at barnevernet kan støtte flyktningforeldre i prosessen med å etablere seg i et nytt land, samt gi dem den kontekstuelle kunnskapen de trenger i en legitim foreldrediskurs. Som et argument for informantenes fortellinger, tolkes det av forfatterne at det å lære opp foreldrene indikerer at de tilegner seg ferdigheter om intensivt foreldreferdigheter (Fylkesnes et. al., 2018, s. 199-200).

«Informant: *It was in contact with CWS in (place), in the beginning, that my husband and I took a course for parents. It was like ... you should talk with the children and have contact, eye contact. Touch the body, and talk in a way that the children see you and understand. That was when I learned to play with children. In (my home country), people don't think about sitting on the floor. ...*» (Fylkesnes et. al., 2018, s. 199).

Det andre narrative temaet som utfordrer ekspertkunnskap, er knyttet til foreldrenes tvil og motstand mot norske oppdragsnormer. Funn fra studien viser at informantene opplevde at barnevernet var kritisk til deres foreldrestil, at deres kunnskap ikke ble verdsatt, og at de måtte «spille med» for å unngå inngrep fra barnevernet. Ifølge forfatterne tyder informantenes fortellinger på at en del ekspertkunnskap om barns behov og foreldreskap ikke er akseptert etter barnevernets vurderinger, og at foreldre som ikke følger visse verdistrukturer, føler seg devaluert, misforstått og marginalisert som samfunnsmedlemmer (Fylkesnes et. al., 2018, s. 200).

«In (my homeland) we don't have child welfare services, but the children are very polite. This is because the child knows if I do this or that, I will be punished. So, the child had no limits (...) In child rearing, you can slap your child, you can do something like that. But that does not mean you don't love your child. You love your child, but you have to discipline him. Give a direction. (...) You can't tell the child to do what he wants. Then you destroy the child because the child does not know anything. It is the parent who is responsible for educating the child. But, first, you have to get to know the child. My child, what is he? Is he a technician? Military? (...)» (Fylkesnes et. al., 2018, s. 200).

«So, I went to counselling, right. So, I worked with them even though I did not want to go there. Because, even though ... I just went there because I didn't want them to say "We offered her counselling and so on, but she refuses and she doesn't want help." That is why I was there. And then I was there, and I have my competencies. I have my experience. I know what I know, right? And to sit with people who don't know me .... Sit with people who have another cultural view and way of doing things, right? And she tells me? Someone who has raised a lot of children? And you have only one child that is yours, just one you are concerned with. Not others. You don't care about others. So what can I actually learn from you? (...) Because those caseworkers were young. Just finished high school, just finished college, right? They have the papers. I have no theory. I don't know the language. I have lived a (number of) years, and I have a lot of experience with children, with people, with all kinds of things» (Fylkesnes et. al., 2018, s. 200).

Det tredje narrative temaet om å lære å være klient er knyttet til foreldrenes forhandling av institusjonelle normer. Dette handler om hvordan de presenterer seg som både «gode

foreldre» og «gode klienter». Funn tyder på at det er viktig for foreldrene å lære hvordan de skal oppføre seg på en pålitelig måte i møte med barnevernet. Ifølge informantene som uttalte seg om dette temaet, kunne det å oppføre seg som «god klient» bidra til å posisjonere seg som en «god foreldre». Det fjerde temaet er knyttet til foreldrenes fortellinger om å være kritiske til barnevernets praksis, særlig når det gjelder intervensjon (Fylkesnes et. al., 2018, s. 199-201). Funnene inkluderer fortellinger som beskriver hvordan mangel på informasjon og råd fra barnevernet kan føre til negative konsekvenser for foreldre og barn. I noen av fortellingene kommer det frem at intervensjon fra barnevernet ikke alltid er nyttig eller til hjelp (Fylkesnes et. al., 2018, s. 200-201).

«I got help, and (CWS) came. But actually, I got a lot of bad help, you can say. A lot of young people came. So, they didn't have the help we needed. They apologized directly, said "We are sorry, but we don't have anyone that can come." So, some days I was all alone, and it was very difficult, and the help couldn't come and they didn't even have help either. (...) I didn't have family; I had no friends, nothing. I sat 24 hours with y children. I said: What? Am I a bad mother when I am sitting with my children? I must be a perfect mother, actually. Right? But they always found something wrong with me» (Fylkesnes et. al., 2018, s. 201).

Artikkelen tar også for seg konseptet rundt «intensivt foreldreskap (intensive parenting)», der godt foreldreskap knyttes til det vestlige samfunnets normer. I denne forstand sammenlignes godt foreldreskap med norske normer og verdier knyttet til barneoppdragelse og ekspertkunnskap. Foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn, særlig fra den ikke-vestlige delen av verden, har andre normer for barneoppdragelsen, noe som kan føre til at mangel på nødvendige ressurser hindrer dem i å oppfylle standardene for godt foreldreskap (Fylkesnes et. al., 2018, s. 197).

5.2.4 Governing the family: immigrant parents' perception of the controlling power of the Norwegian welfare system

Denne artikkelen undersøker innvandreres erfaringer og oppfatninger av ulike type kontroll i deres møte med det norske barnevernet og andre sosiale tjenester. Forskningsmetoden er basert på intervjuer med 15 minoritetsforeldre. 10 av foreldrene har selv vært i kontakt med barnevernet, mens 5 av dem hadde ingen direkte kontakt med barnevernet. Alle foreldrene derimot hadde erfaring med andre velferdstjenester. Artikkelen viser hvordan innvandrerfamiliers erfaring med å samhandle med ulike velferdstjenester kan føre til en

følelse av maktesløshet, og hvordan de oppfatter kommunikasjonen og tiltakene som tilbys som kontrollerende og overvåkende. Foreldrene utdypet følgende temaer i forhold til velferdssystemet; å føle seg kontrollert, å motta skadelig hjelp, å føle seg overvåket og å føle seg maktesløs som foreldre.

Ifølge funnene i artikkelen følte foreldrene seg formelt kontrollert av staten og uformelt av samfunnet, noe som har ført til selvregulering av atferden deres for å unngå negativ oppmerksomhet og tvangstiltak fra offentlige myndigheter. Funnene viser at foreldrene oppfattet at den intensive kontrollen blant innvandrerbefolkningen skyldtes stereotypier om innvandrere som voldelige foreldre. De forsto velferdsinstitusjonenes rolle som kontrollerende over familiens funksjon, og følelsen av kontroll ble oppfattet gjennom forslag, forventninger, instruksjoner og krav som de opplevde som inngrep i private forhold. Foreldrene var også forsiktige rundt andre samfunnsmedlemmer, da de opplevde å bli overvåket i uformelle omgivelser, for eksempel av naboer eller gjennom andre sosiale samhandlinger.

«Sometimes she (her daughter) throws tantrums and cried a lot, and that makes me afraid. I always think, “What will the neighbours say?” One time I found myself explaining to my neighbour why my child was crying. She did not even ask me (laughing) ... I just felt like I need to explain before she gets some crazy ideas and say I am beating my child. (Non-user)»
(Studsørød & Tembo, 2020, s. 6).

Videre viser funnene i undersøkelsen til foreldrenes fortellinger om offentlig overvåking fra velferdsinstitusjoner som skole, helsesentre og barnevernet. De mente at skoler og helsetjenester så på foreldrene og deres familieliv for å overvåke dem og slik at de kunne rapportere til barnevernet. Som følge av dette følte de et behov for å være på vakt med oppførselen deres for å unngå kontakt med barnevernet. Ut fra funnene i studien ser det ut til at overvåkingen skyldtes foreldrenes innvandrerstatus, og det er en oppfatning blant foreldrene om at offentlige tjenester er mer oppmerksomme på innvandrere sammenlignet med nordmenn, for å lete etter mulige omsorgssvikt og voldelige atferd.

Funn i studien avslører også foreldrenes oppfatning om at formålet med barnevernet var kun å hjelpe barnet og ikke familien som helhet. De uttrykte bekymringer og mente at barnevernet fremmet barns frigjøring og svekket familiebandene. Ytterligere funn fra studien avdekket at foreldrenes oppfatning om barns rettigheter ofte blir mer respektert enn foreldrenes autoritet og

familiebånd, noe de mente reduserte deres evne til å ta vare på, og disiplinere, barna sine. Sammenlignet med sin egen oppvekst opplevde foreldrene tap av makt i foreldrerollen i Norge. Ifølge forfatterne var det tydelig på tvers av datasettet at frykten for å bli rapportert til barnevernet påvirket foreldrenes forhold til barna og gjorde det vanskelig for dem å ta avgjørelser om disiplin, skole og oppsøking av helsetjenester.

5.2.5 Kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid

Denne artikkelen diskuterer hvordan ansatte i barneverntjenesten forstår situasjonen til etniske minoritetsfamilier gjennom bruk av kulturelle forklaringer. Som forskningens metode tar forskningen utgangspunktet i kasus skrevet av barnevernsarbeidere som tok videreutdanningen *Barnevern i et minoritetsperspektiv* i år 2008 og 2009. Forskningen viser at det i Norge er en tendens til å tolke og forklare sosiale problemer ut fra en intern kulturforståelse, hvor kultur forstås som noe «de andre» har. Dette særlig når minoriteter ikke oppfører seg i henhold til majoritetens idealer av hva som er normalt. Det kommer frem at sosiale problemer ofte forklares som kulturelle, og dermed utelukker andre aspekter som økonomi, makt eller klasse. Visse fenomener eller uttrykk kan føre til kulturalisering raskere enn andre, og gjør at noen nærmest automatisk og ubevisst får en viss mening og dermed bidrar til definering og kategorisering. I slike tilfeller kan kulturalisering ansees som en naturlig og ikke bevisst prosess. På den ene siden kan kulturalisering bidra til orden og oversiktighet, slik at komplekse problemstillinger kan virke mer forståelige og håndterbare. På den andre siden, kan kulturalisering ytterligere bidra til avstand, forsterke stereotypier og forskjeller og føre til diskriminering eller rasisme. I flere av kasusene ble det lagt merke til at barnevernsarbeiderne har fokusert på hvordan minoritetsfamiliers kultur påvirker samhandlingen mellom barn og foreldre og hvordan kulturelle verdier og praksiser kan utløse eller forsterke barnas problemer.

Artikkelen presenterer et eksempel på hvordan mangel på kulturell kompetanse kan føre til feiltolkninger av en situasjon. Situasjonen innebærer foreldre som forsøker å sette grenser for sine ungdommer, og det oppstår uenigheter eller konflikter. I majoritetsfamilier blir slike situasjoner betegnet som tenårings- eller generasjonskonflikt, mens i minoritetsfamilier blir denne typen konflikt oppfattet som kulturkonflikt (Eide et al., 2015, s. 3). Eksempelet viser til hvor enkelt det er å tolke eller bedømme en situasjon på grunn av egen forståelse eller oppfatning av andres kultur. Videre presenteres et kasus der ei jente fra Somalia skulle plasseres utenfor hjemmet. Det ble funnet en familie som passet med jentas interesser og

behov, men jentas saksbehandler mente familiens bosted ikke var passende for jenta, da hun måtte dele bad. «*Hun er fra Somalia, og jenter fra Somalia kan ikke dele bad med andre*», «*Sånn er det bare med somaliske jenter*» (Eide et. al., 2018, s. 9). I dette tilfellet har saksbehandleren foretatt en beslutning basert på en stereotypisk forestilling om hva som er kulturelt akseptabelt for somaliske jenter. I dette kasuset kommer det tydelig fram hvordan kategorisk fortolkning av en situasjon kan føre til konsekvenser for arbeidet (Eide et. al., 2018, s. 10).

Det at noe defineres som kultur kan bety at det ikke er dialog og utforskning av hva det handler om eller hvilket uttrykk det kan sees i. Potensielt så kan kulturalisering også bety at forholdene som forårsaker problemet ikke sees på et strukturelt eller institusjonelt nivå, for eksempel i situasjoner der fattigdom, rusavhengighet eller psykiatri er sentrale elementer, har det vært diskutert om det skyldes kulturelle forhold. Her stiller forfatterne spørsmålet om hvordan kulturalisering kan adresseres annerledes. Å ignorere kulturelle aspekter kan minimere den komplekse samhandlingen mellom sosial struktur og kultur.

5.2.6 «My children are Norwegian but I am a foreigner»

Denne artikkelen utforsker hvordan åtte familier med afrikansk bakgrunn opplever inkludering og ekskludering i foreldrerollen i Norge. Forfatterne presenterer ulike refleksjoner om etnisitet, medborgerskap, og norske foreldreverdier og praksiser som bakgrunn for hvordan disse foreldrene opplevde møte med norske foreldre, naboer og fagpersoner. Som forskningsmetode anvendte forfatterne kvalitativ metode og gjennomførte intervjuer med foreldrene. Seks av åtte familier i studien har vært i kontakt med barneverntjenesten, og det er kun deres fortellinger som er inkludert i denne oppgaven da det er de som er relevante for oppgavens formål.

Studiens funn belyser foreldres fortellinger om hvordan den moralske konteksten i barneoppdragelsen påvirkes av institusjonaliserte praksiser i den norske velferdsstaten. I flere av fortellingene uttrykker foreldrene en opplevelse av å måtte ty til barnevernets regler og handlinger delvis fordi barnevernet hadde loven på sin side. Et annet funn fra studien er at barnevernet fremmer barns individuelle rettigheter og svekker foreldrenes autoritet, noe som påvirker foreldrenes forhold til barna fordi de befant seg i en posisjon uten makt til å handle i tråd med hva de oppfattet som barnets beste. Det kommer også frem at foreldrene fra studien

var klar over at de ble vurdert til å mangle norsk foreldrekompetanse (Appoh & Johannesen, 2016, s. 1-7).

«Because you know, you take these kids, because now you say you want to have dialogue with them. Fine, have a dialogue with them. But can you not first talk to us and say what is the issue here?» (Appoh & Johannesen, 2016, s. 4).

«if you speak badly against me, if you give me a tap (slap me) I call this number» (Appoh & Johannesen, 2016, s. 6).

«the issue is how to maintain a standard that you are not sure, so it is a big challenge. Parents are behind and they .. we need also to learn from children. And if you are learning from children, the system will also understand you in a different way that you are not responsible» (Appoh & Johannesen, 2016, s. 7).

5.2.7 Navigating emotions in child welfare: Immigrant parents experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway

Denne studien utforsker innvanderforeldres opplevelser med barnevernet, og deres emosjonelle håndtering av barnevernssaker. Forskningen er basert på analyse av data fra dybdeintervjuer med 13 etniske minoritetsforeldre med ikke-vestlig bakgrunn. Noen av informantene hadde tidligere vært i kontakt med barnevernet, mens andre hadde pågående barnevernssak. De fleste av dem var i kontakt med barnevernet på grunn av mistanke om bruk av vold i hjemmet, og en av dem var mistenkt for omsorgssvikt. Innholdet i artikkelen viser til at negative følelser dominerer innvanderforeldres erfaringer og samsvarer med innvanderrelaterte utfordringer knyttet til møte med barnevernet (Tembo, 2022, s. 254).

Forskningen tyder på at foreldrene har en oppfatning av at måten barnevernet tolker og forstår deres følelser på danner, grunnlaget for barnevernets beslutninger, samt barnevernets oppfatninger av dem. Funn fra studien viser til sinne, angst, frykt og tristhet som noen av de negative følelsene som dominerte foreldrenes fortellinger om deres erfaring med barnevernet. Foreldrene erkjente at kontakten med barnevernet manglet en helhetlig tilnærming som inkluderte forståelse av deres tidligere erfaringer og utfordringer som innvandrere.

«I have no one here. At home you can get help from your mom and relatives. Learning the language is not easy ... Getting a job is very difficult ... But my caseworker just said 'You will

be fine. There are also some Norwegian single moms doing fine' .... I was helpless" (Tembo, 2022, s. 259).

Ytterligere funn er knyttet til foreldrenes opplevelser av å føle seg maktesløse og kontrollerte. Foreldrene opplevde mangel på nødvendig kunnskap til å kunne navigere barnevernssystemet og følte at deres eneste mulighet var å ty til saksbehandleres avgjørelser. Funn i artikkelen inkluderer foreldrenes fortellinger om hvordan saksbehandlere forventet at de skulle vise visse følelser for å fremstå som gode foreldre. Fortellingene viser at selv om mange av foreldrene var motvillige i begynnelsen av barnevernssakene, endret noen av dem oppførsel og følelser for å delta i barnevernssaken. Det kommer også frem at noen foreldre hadde fått klare instruksjoner på hvordan de skulle oppføre seg og hvilke følelser som var tillatt og ikke tillatt, mens andre etter hvert lærte at emosjonelle uttrykk som sinne ikke ble tolerert uansett begrunnelse.

5.3 Oppsummering av funn

Økt kulturell kompetanse og kultursensitivitet: Behovet for økt kulturell kompetanse og kultursensitivitet gjentok seg i forskjellige deler av studiene. Mangel på kulturell kompetanse og kultursensitivitet er særlig relatert til ulike syn på barneoppdragelsen. Flere av foreldrenes fortellinger tilsier at de opplever å bli misforstått, og begrunner dette med deres kulturelle og etniske bakgrunn. Artiklene som løfter dette temaet, viser til hvordan mangel på kunnskap om foreldrenes opprinnelseskultur kan føre til utfordringer i møtet mellom etniske minoritetsforeldre og ansatte i barneverntjenesten. I tillegg viser de til hvordan økt kulturell kompetanse kan føre til en bredere og bedre forståelse av familien, samt komplekse situasjoner som kan oppstå i møte med etniske minoritetsfamilier.

Artikkelen til Eide et. al. (2015) fremhever behovet for økt kompetanse gjennom å vise til konsekvenser som kan forekomme dersom det foreligger mangel på kunnskap om familiens kulturelle bakgrunn og for stort fokus på kultur. Artikkelen inkluderer kasus som viser til hendelser der ansatte i barnevernet har brukt kulturelle forklaringer for å skape forståelse for etniske minoritetsfamiliers situasjon. Dette defineres som kulturalisering; *«en prosess der gitte situasjoner, problemer eller annerledeshet fortolkes, og påvirker handling på grunnlag av generaliserte kulturelle fortolkninger framfor komplekse individuelle, sosiale eller politiske forhold»* (Eide et. al., 2015, s. 2). Eksemplene som er inkludert ovenfor viser til hvordan

mangel på kulturell kompetanse kan føre til feiltolkning av en situasjon, og hvor enkelt det er å fortolke eller bedømme en situasjon på grunn av egen kulturforståelse eller oppfatning av andres kultur.

Behovet om økt kulturell kompetanse og kultursensitivitet ble også konstruert gjennom foreldrenes fortellinger om hvordan saksbehandlere vurderte deres foreldrepraksiser. Foreldrene opplevde barnevernsansatte som avvisende overfor deres oppdragelsesmetoder og kultur. For eksempel informantene i Fylkesnes et. al. (2018) som forklarte at ved å ikke følge normer knyttet til barneoppdragelsen i Norge, ble han beskyldt for å ikke elske barnet sitt. I dette tilfellet var det snakk om fysisk avstraffelse av barn. Her kan det nevnes at fysisk avstraffelse var også et gjennomgående funn i forbindelse med barnevernets mangel på kulturell kompetanse.

Foreldrene mente at barnevernet var diskriminerende og at de ble dømt på grunn av saksbehandlers fordommer til deres opprinnelsesbakgrunn. Dette kommer særlig frem i artikkelen til Bjørknes et. al. (2015), og er en del av undertemaene i studiens funn. Forestillingen om at barnevernet diskriminerer skyldes blant annet at etniske minoritetsbarn blir plassert i norske fosterhjem. Forståelsen av informantenes fortellinger tilsvarer at barn som plasseres i norske fosterhjem vil kunne få en annen kulturell oppdragelse sammenlignet med sine biologiske foreldre. I tillegg kommer det frem i artiklene at det kan være vanskelig for norske foreldre å ivareta etniske minoritetsbarns kulturelle tilhørighet (Bjørknes et. al., 2015, s. 91). Dette tyder på at saksbehandlerne ikke har anerkjent betydningen av kultur for familiene, noe som kan virke som mangel på kulturell kompetanse og kultursensitivitet overfor familiens kultur.

Avmakt i rollen som foreldre: Resultater fra inkluderte forskningsartikler tyder på at foreldrene opplever avmakt i møte med barnevernet. Barnevernets maktposisjon er mye omtalt i foreldrenes fortellinger, der foreldrene beskriver følelsen av å være maktesløse i forhold til barnevernet. Særlig studien til Studsrød & Tembo (2020) løfter dette temaet. Følelsen av maktesløshet har oppstått som et resultat av at foreldrene følte seg kontrollert av velferdssystemet. De opplevde at velferdsinstitusjonene påla dem forventinger og krav for å kontrollere hvordan familien fungerer, noe de oppfattet som innblanding i private forhold (Studsrød & Tembo, 2020, s. 5).

Foreldrene rapporterte om opplevelsen av å bli både formelt og uformelt kontrollert. Formelt fra barnevernet som gir foreldrene instruksjoner om hvordan de skal oppdra barna sine, og uformelt fra resten av befolkningen, spesielt naboer og lærere. For eksempel forelderen som begynte å forklare naboen hvorfor barnet gråt, slik at naboen ikke skulle få inntrykk av at hun slo barnet sitt (Studsrød & Tembo, 2020, s. 6). Foreldrene på tvers av studiene delte opplevelsen om å måtte slutte seg til barnevernets regler for å ikke bli fratatt barna sine. Dessuten opplevde foreldrene at de ble overvåket, og fryktet å bli rapportert til barnevernet dersom deres foreldrepraksiser ikke var i tråd med samfunnets normer. For eksempel informanten som deltok på rådgivning foreslått av barnevernet, til tross for at hun selv mente at det ikke var til hjelp (Fylkesnes, et. al., 2018, s. 200).

Bjørknes et. al. (2015) viser også til ulike momenter der foreldrenes frykt for barnevernet kan tolkes som frykt for avmakt i rollen som foreldre. Faktumet at myndighetene kan gripe inn i familier og kan gi sin mening om hva de mener er best for barnet, er noe foreldrene ikke var kjent med fra deres hjemland. Foreldrene mente også at barnets individuelle rettigheter overstyrte foreldres autoritet (Bjørknes et. al., 2015; Appoh & Johannesen, 2016; Studsrød & Tembo, 2020). På bakgrunn av dette opplevde de også avmakt i rollen som barnets foreldre, og at deres mening om hva som var til barnets beste ikke ble verdsatt. Dette tyder på at frykten for barnevernet kan forstås som frykt for krenket foreldreidentitet (Bjørknes et. al., 2015, s. 89).

Mangel på kunnskap om barnevernet: Mangel på kunnskap om barneverntjenesten var et tema som gjentok seg i flere av forskningsartiklene. I sine møter med barnevernet opplevde foreldrene at de manglet nødvendig kunnskap for å navigere barnevernsystemet (Tembo, 2022, s. 262), og uttrykte både indirekte og direkte at de trenger mer informasjon om barnevernet. For eksempel stilte mange av foreldrene spørsmål om hvorfor barnevernet tar deres barn, noe som kan bli tolket som lite kjennskap til barnevernets rolle og tjenestens samfunnsmandat (Bjørknes et. al., 2015; Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022). Et annet eksempel er informanten som sa at barnevernet er lavt rangert ned fordi mange tror at barnevernet bare tar barn (Bjørknes et. al., 2015, s. 88). Bjørknes et. al. (2015) tolket dette og konkluderte med at foreldrenes oppfatning om barnevernet var at deres primære oppgave var å frata barna fra foreldrene. Videre skriver de at foreldres forestillinger indikerte manglende kunnskap om barnevernet (Bjørknes et. al., 2015, s. 88-89).

I studien til Appoh og Johannesen (2016) uttrykte en informant at når barnevernet snakket med barna uten foreldres samtykke, opplevde han at han ble betraktet som skadelig for barna og lite ansvarlig. Flere av foreldrene delte den samme opplevelsen, særlig de som erfarte å bli fratatt barna sine (Fylkesnes, 2018; Tembo, 2022). Her hadde foreldrene antatt det verste og ga indirekte uttrykk for manglende informasjon om hvorfor barnevernet handlet på den måten de gjorde. Fylkesnes og Netland (2012) er den eneste inkluderte studien som tar for seg erfaringene til både foreldre og saksbehandlere. Informantenes fortellinger tyder på at manglende kunnskap om barnevernet har vært en utfordring, noe som fremgår av deres fortellinger om hvor viktig det har vært for samarbeidet at saksbehandleren kontinuerlig informerer foreldrene om barnevernet.

Artiklene viser i større eller mindre grad til hvordan foreldrenes manglende kunnskap har hatt innvirkning på samarbeidet. Foreldrenes forutinntatte forestillinger om barnevernet før første møte har skapt dårlige holdninger til virksomheten, og for mange av informantene har dette enten blitt bekreftet eller forsterket. Artiklene viser videre hvordan dette har hatt en negativ effekt på forholdet mellom foreldre og saksbehandlere og på samarbeidsprosessen.

5.4 Forskningsartiklenes relevans for oppgaven

De utvalgte forskningsartiklene er hovedsakelig inkludert fordi de falt inn under søkeordene, og tar for seg etniske minoritetsforeldres erfaringer med det norske barnevernet, samt fanger opp foreldrenes opplevelser og oppfatninger av deres erfaring. Den første artikkelen som presenteres, «*Frykten for barnevernet*», tar for seg følelsen frykt. Som visst ovenfor, er frykt for barnevernet et dominerende tema på arbeidsområdet. Valget om å inkludere denne artikkelen begrunnes med at den bidrar til en forståelse av hva denne frykten handler om, gjennom foreldres fortellinger. Artikkelen «*Navigating emotions in child welfare: Immigrant parents' experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway*» tar også opp ulike følelser som preger etniske minoritetsforeldres erfaringer med barnevernet. Det skal nevnes at følelsene som presenteres for det meste er formet gjennom forfatterens tolkning av foreldrenes fortellinger. Studien er relevant for denne oppgaven fordi de ulike utfordringene som preger samarbeidet belyses gjennom foreldrenes fortellinger og forfatterens tolkning av fortellingene.

Artikkelen «*God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlere og foreldres erfaringer*» er relevant fordi den belyser hva et godt samarbeid mellom barnevernet og etniske minoritetsforeldre innebærer. Den legger stor vekt på positive erfaringer fra både foreldre og saksbehandlere, og bidrar med å synliggjøre tiltak som kan være med på å opprettholde gode relasjoner mellom partene. Forfatterne får frem foreldrenes stemme av hvordan de oppfatter saksbehandlere, og hvordan saksbehandlernes tilnærming påvirker forholdet og det videre arbeidet. I tillegg utfordrer artikkelen masteroppgavens problemstilling og reiser spørsmålet om det er behov for økt kulturell kompetanse i barnevernet.

Forskningsartikkelen «*Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway*» belyser ulike elementer som er relevante for masteroppgavens problemstilling. Mye av funn fra forskningen er knyttet til temaet barneoppdragelse, der foreldrene forteller om hvordan de opplevde at ansatte i barnevernet oppfattet deres foreldrepraksiser og dem som foreldre. Forskningen er særlig relevant fordi den fremhever behovet for økt kulturell kompetanse og kulturforståelse, og trekker frem konseptet om at godt foreldreskap i Norge er knyttet til det vestlige samfunnets normer. Artikkelen «*My children are Norwegian but I am a foreigner*» og «*Governing the family: immigrant parents' perception of the controlling power of the Norwegian welfare system*» tar også for seg konseptet i varierende grad. Foreldrene i studien til Appoh og Johannesen (2016) deler historier om hvordan de opplevde at deres oppdragelsesstiler ikke ble akseptert i Norge, og om opplevelsen av maktesløshet i møte med barnevernet. Studien til Studsrød og Tembo (2020) tar også opp temaet maktesløshet der foreldrene deler historier om opplevelsen av å bli kontrollert av det norske velferdssystemet.

Disse artikkelen er relevante for denne studien fordi de belyser foreldrenes erfaringer på en måte som gjør det mulig å fange opp faktorer som påvirker samarbeidet. Foreldrene i studiene forteller om saksbehandlernes fremgangsmåter og deler sine oppfatninger av barnevernet, både før og etter møte med barnevernet. De fremhever samtidig betydningen av kultur i møte med barnevernet. Dette er et viktig aspekt som danner et godt utgangspunkt for diskusjon og er svært nyttig for å besvare oppgavens problemstilling.

Artikkelen «*Kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid*» tar opp kultur som fenomen og ser på de ulike måtene foreldrenes kulturelle bakgrunn brukes til å forklare

situasjonen til etniske minoritetsfamilier og konsekvenser av dette. I motsetning til de andre artiklene, inkluderer ikke denne artikkelen foreldrenes erfaringer med barnevernet. Derimot, belyser denne artikkelen behovet for økt kulturell kompetanse i barnevernet ved å synliggjøre hvilke konsekvenser manglende kunnskap om familienes opprinnelseskultur kan få, noe som er av relevans for denne masteroppgaven.

6.0 Drøfting

I dette kapitlet vil jeg drøfte funn i lys av oppgavens teori. Innledningsvis presenterte jeg oppgavens problemstilling, og i forrige kapittel belyste jeg relevante funn fra inkluderte studier. Hensikten med dette kapitlet er å diskutere relevante funn i en helhetlig kontekst, sett ut fra oppgavens teoretiske rammeverk og problemstilling. Jeg vil igjen trekke frem oppgavens problemstilling før å gå videre med på drøftingen; *Hvordan kan økt kulturell kompetanse bidra til et bedre samarbeid mellom ansatte i barneverntjenesten og etniske minoritetsforeldre?*

6.1 Hvor kommer etterspørselen om økt kulturell kompetanse fra?

Opgavens teori og funn tyder på at det er mange faktorer som påvirker opprettholdelsen av gode samarbeidsrelasjoner mellom etniske minoritetsforeldre og ansatte i det norske barnevernet. Økt kulturell kompetanse var et gjennomgående funn i flere artikler, og beskriver i denne sammenheng mangel på kunnskap om familiers opprinnelseskultur. Behovet for økt kulturell kompetanse etterlyses også i ulike deler av oppgavens kunnskapsstatus. Ifølge Rugkåsa og Ylvisaker (2018) er det behov for annen kunnskap og kompetanse i arbeidet med etniske minoritetsfamilier, og det understrekes i Berg og Paulsen (2021) at det finnes lite informasjon om problemstillinger knyttet til denne befolkningsgruppen. I teoridelen tok jeg for meg begrepene kulturell kompetanse og kultursensitivitet, og hvordan de kan forstås i barnevernsarbeid. Som det fremkommer handler kulturell kompetanse om ansattes evne til å tilegne seg kunnskap om familiers kulturelle tradisjoner, normer, verdier og praksiser, mens kultursensitivitet handler om hvordan ansatte, kommuniserer og samhandler med foreldre, med utgangspunkt i sin kulturelle kunnskap (Holm-Hansen, 2007; Rugkåsa, 2018). Jeg vil nå forklare hvordan denne mangelen belyses i de inkluderte studiene og hvilken innvirkning dette har hatt for samarbeidet mellom partene.

Informantenes historier viser hvordan ansattes mangel på faktakunnskaper om familiens opprinnelseskulturer kan føre til utfordringer i barnevernets arbeid med etniske minoritetsforeldre. Hovedutfordringer som fremheves i forbindelse med mangel på kulturell kunnskap, er utfordringer knyttet til tillit og relasjonsbygging, og kommunikasjon preget av misforståelser (Bjørknes et. al., 2015; Appoh & Johannes; 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022). Der informantene ikke direkte har uttrykt mangel på kulturell kompetanse, har de uttalt at de ikke har blitt møtt med respekt og forståelse på grunn av sin kulturelle bakgrunn. I denne sammenhengen har noen av informantene gitt uttrykk for at de har opplevd å bli møtt med fordommer. Studiene avdekket at noen informanter følte seg respektløst behandlet og misforstått på grunn av sin kulturelle bakgrunn. I studien utført av Tembo (2022) oppgis det at informantenes forhold til saksbehandlere var preget av oppfatninger om at de ble betraktet som dårlige foreldre på grunn av sin innvandrerbakgrunn og opplevelsen av stigma som eksisterer i barnevernet på grunn av saksbehandlers fordommer om foreldrepraksiser i andre land (Tembo, 2022, s. 261). Selv om ikke alle informantene i studiene ga uttrykk for manglende kulturell kompetanse, delte mange erfaringer om å bli møtt med fordommer. Dette understreker hvor viktig det er å fremme kulturell bevissthet og sensitivitet i barnevernsarbeid.

Flere foreldre i de inkluderte studiene oppfattet barnevernsansatte som avvisende overfor deres kultur og oppdragelsesmetoder (Bjørknes et. al., 2015; Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020). For eksempel informanten som ble beskyldt for å ikke elske barnet sitt på grunn av en oppdragelsespraksis som strider mot norske normer for barneoppdragelse (Fylkesnes et. al., 2018, s. 200). I dette tilfellet var det snakk om fysisk avstraffelse av barn. Slik jeg tolket denne hendelsen, var saksbehandlers manglende kunnskap tydelig når fysisk avstraffelse ble tolket som mangel på kjærlighet til barnet. Her kan det sies at saksbehandleren viste lite kunnskap om betydningen av fysisk avstraffelse som disiplin i forbindelse med informantens kulturelle bakgrunn, og hvorfor denne formen for disiplin praktiseres i ulike kulturer.

Oppfatningen av at barnevernet avviser foreldrenes kultur og oppdragelsesmetoder er et komplekst problem som krever nøye vurderinger. På den ene siden er det viktig for barnevernsansatte å respektere og ta hensyn til de kulturelle tradisjonene og oppdragelsesmetodene til familiene de hjelper (Barnevernloven, 2021, § 1-8). På den andre siden er det også deres ansvar å sørge for at barn og unge har gode og trygge oppvekstrammer

(Barnevernloven, 2021, § 1-1). Dette kan noen ganger innebære å utfordre eller å stille spørsmål til visse praksiser som kan skade barn og unges helse og utvikling. Det er derfor viktig for barnevernsansatte å møte etniske minoritetsforeldre med følsomhet og empati, og erkjenner at foreldrene kan føle seg krenket og deretter være defensive.

6.1.1 Fysisk avstraffelse

Siden fysisk avstraffelse var et gjennomgående tema i flere av artiklene, vil jeg i denne delen av diskusjonen se på fysisk avstraffelse som en del av barneoppdragelsen og hvordan feiloppfatninger av denne praksisen kan skape utfordringer i relasjonen mellom foreldre og saksbehandlere og i det videre arbeidet. Det er ikke feil å knytte fysisk avstraffelse til foreldrenes kultur, men det er viktig at ansatte er oppmerksomme på denne praksisen og hvorfor enkelte foreldre tyr til den. I noen kulturer er fysisk avstraffelse av barn tillatt som en del av oppdragelsen (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 112). Som nevnt i oppgavens teorikapittel er det store forskjeller mellom oppdragsstilene knyttet til det kollektivistiske og det individualistiske livssynet. For eksempel har de ulike regler når det gjelder sanksjoner, atferd, autoritet og generelle moralske mål. Fysisk avstraffelse er en av mange praksiser i oppdragelsen som det er ulike holdninger til (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 112).

I kulturer der fysisk avstraffelse praktiseres, betraktes denne praksisen som en måte å disiplinere barn på, og gis i form av blant annet ørefik og dask på kinnet eller rumpen (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 112). Med andre ord, skal fysisk avstraffelse i denne forstanden ikke forveksles med barnemishandling eller som informant fra artikkelen forteller, en måte å uttrykke mangel på kjærlighet for sitt barn. Dette blant annet fordi effekten av praksisen ligger i ydmykelsen, og er ikke ment å påføre barnet store smerter (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 112). Likevel, skal det ikke sees bort fra at avstraffelsen foregår på forskjellige måter, da det ikke finnes noen regler på hvilke former for fysisk avstraffelse som er akseptabelt. Det skal heller ikke sees bort fra at barnet kan oppleve en annen effekt av praksisen, enn det som er ment. For eksempel kan avstraffelsen ha motsatt effekt enn det som er ment ved, at barnet for eksempel opplever mer smerte enn ydmykelse. Dette kan vekke spørsmål på avstraffelsens effektivitet og hvorvidt den ikke kan sees som barnemishandling. Dette da det ikke er mulig å garantere at barnets opplevelse av den formen for disiplin alltid vil være disiplinerende enn skadende.

Javo (2010) skriver om resultatene fra studier om dette emnet, og ifølge resultatene kan det sies at foreldrene med en autoritær oppdragelse er mer tilbøyelige til å ty til fysisk avstraffelse. Fysisk avstraffelse er derimot ikke nødvendigvis bare knyttet til autoritære oppdragelsesstiler, selv om det er normen i den vestlige middelklassen (Javo, 2010, s. 148). Fysisk avstraffelse i familier fra ikke-vestlige kulturer er ofte knyttet til andre faktorer i familien (Javo, 2010, s. 148). For eksempel straffes barn for handlinger de gjør som bringer skam over familien (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 112-113). Dette skyldes blant annet at barnets dårlige oppførsel kan føre til at hele familien blir kritisert. Bruk av fysisk avstraffelse straff kan dermed forstås som en måte å forebygge atferd eller handlinger hos barn og unge som kan medføre skam og ydmykelse for hele familien.

Selv om det er ulike grunner til at hver familie praktiserer fysisk avstraffelse av barn som en del av barneoppdragelsen, er dette ikke lovlig i Norge; «*Barne må ikkje bli utsatt for vald eller på anna vis bli handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa blir utsett for skade eller fare. Dette gjeld og når valden brukast som ledd i oppsedinga av barnet. Bruk av vald og skremmande eller plagsam framferd eller annan omsynslaus åtferd overfor barnet er forbode*» (Barnelova, 1981, § 30). Selv om fysisk avstraffelse er akseptert i noen familiers kultur, handler ikke økt kunnskap om etniske minoritetsfamiliers kultur om å tillate foreldrene å fortsette med denne praksisen i Norge, særlig ikke når den anses som lovbrudd. Det handler om at saksbehandler, på bakgrunn av sin nye kunnskap, utvikler evnen til å møte foreldrene på en måte som ikke oppfattes som kontroll, men heller som hjelp fra barnevernet.

Som nevnt tidligere kan kulturell kompetanse betraktes som tredelt; holdning, kunnskap og ferdigheter. Kunnskapsdelen av kulturell kompetanse viser til den nødvendige kunnskapen som barnevernsansatte trenger for å kunne praktisere kultursensitivitet (Douglas et. al., 2018, s. 30). Ifølge Douglas et. al. (2018) handler holdning om bevissthet og refererer til å være respektfull og åpen for kulturelle fenomener og behandle mennesker med verdighet. Mens ferdighet handler om hva de ansatte gjør basert på kunnskap og sensitivitet (Douglas, 2018, s. 30-31). Foreldrenes fortellinger indikerer mangel på dette blant barnevernsansatte, noe som kan bety at det er dårlige ferdigheter blant de ansatte som følge av deres kulturelle kompetanse (Douglas et. al., 2018, s. 31). Basert på teorien og funnene i masteroppgaven, kan det her stilles spørsmål til om det virkelig er mangel på kulturell kompetanse hos de ansatte, eller om de bare ikke har vært flinke nok til å handle på vegne av sin kunnskap? Med andre ord, at de har vært sløve i sin praktisering av kultursensitivitet.

Spørsmålet om det virkelig foreligger mangel på kulturell kompetanse blant ansatte, eller om de bare mangler motivasjon til å handle på bakgrunn av sin kunnskap, er komplekst. Selv om det kanskje kan oppleves at noen saksbehandlere mangler de nødvendige ferdighetene til å samhandle effektivt med mennesker av ulik bakgrunn, er det også mulig at ansatte har funnet det vanskelig å handle i henhold til kunnskapen de har. Dette kan skyldes en rekke faktorer, for eksempel manglende forståelse for betydningen av kultur, eller frykt for å gjøre feil som kan virke støtende for foreldrene. Videre er det viktig å påpeke at på grunn av oppgavens formål, fokuserer de inkluderte studiene hovedsakelig på foreldrenes perspektiv. Dette betyr at funn presenterer kun én side av samarbeidet.

Funnene som omhandler økt kulturell kompetanse fremhever betydningen av saksbehandlers fremgangsmåte. Forskningen til Fylkesnes & Netland (2012) viser blant annet hvordan saksbehandlere har klart å formidle forbudet mot fysisk avstraffelse i Norge til foreldre på en forståelig og respektfull måte. I den beskrevne hendelsen, slik jeg tolket den, brukte saksbehandler tid på å forstå morens forklaring på bruken av fysisk avstraffelse; «*Det var vanlig i hjemlandet*» (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 230). Saksbehandleren forklarte da at dette var ulovlig i Norge og tilbød denne moren råd og veiledning om alternative oppdragelsesmetoder, noe hun var fornøyd med (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 230).

6.2 De ansattes fremgangsmåte

I fortellingene om gode samarbeidsrelasjoner har foreldrene kommentert på saksbehandlers væremåte og beskrevet saksbehandlerne som forståelsesfulle. I Fylkesnes & Netland (2012) har saksbehandlerne tilnærming vært avgjørende for å unngå konflikter i situasjoner der kulturelle forskjeller har kommet til synet. Saksbehandlerne brukte mer tid og ga mer omfattende informasjon enn de gjør i møte med etniske norske foreldre (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 224-231). I tillegg uttrykte informantene at de ble møtt med forståelse for sin situasjon (Fylkesnes & Netland, 2012; Fylkesnes et. al., 2018). Det at foreldrene blir forstått ut fra sin kulturelle bakgrunn kan bety at saksbehandlere i mindre grad ser hvordan majoritetssamfunnets holdninger, verdier og strukturer påvirker foreldrenes liv og sosiale problemer (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 206). Kulturelle forskjeller var også påpekt i saksbehandlerne vurderinger av hvordan de forstod familiens situasjon og behov. «*Det er litt farlig å konkludere om at det handler om de kulturelle forskjellene*» (Fylkesnes et. al., 2012,

s. 231). Kulturelle praksis kunne være en mulig forklaring på foreldrenes atferd, men alternative forståelser ble alltid lagt frem (Fylkesnes et. al., 2012, s. 231).

6.2.1 Kulturalisering

Eide et. al. (2015) viser til konsekvenser for barnevernsarbeidet dersom det er mangel på tilstrekkelig kunnskap om familiens kultur, og forklarer dette som kulturalisering; situasjoner eller problemer fortolkes og forklares som kulturelle, og utelukker individuelle, sosiale eller politiske forhold. I slike tilfeller risikerer barnevernsansatte å bruke kulturelle forklaringer som en måte å forstå situasjonen til etniske minoritetsfamilier på. For eksempel blir uenighet mellom foreldre og ungdom i majoritetsfamilier betegnet som en tenårings- eller generasjonskonflikt, mens det i minoritetsfamilier blir oppfattet som kulturkonflikt (Eide et. al., 2015, s. 3). I majoritetsfamilien ble dette ansett som normalt, men i minoritetsfamilien ble det lagt større vekt på familiens kultur, og situasjonen ble oppfattet som konflikt mellom foreldre og ungdommen (Eide et. al., 2018, s. 3).

Eksempelet viser til hvor lett det er å tolke eller bedømme en situasjon på grunn av mangel på tilstrekkelig kunnskap og egen forståelse av andres kultur. Som en konsekvens for slik praksis risikerer barnevernsansatte, ifølge teorien og funnene i masteroppgaven, å gjøre to type feilvurderinger. Den ene er at karakteristiske trekk ved familien behandles som kulturelle, mens den andre er at kulturelle verdier og normer behandles som særtrekk ved familien som må løses (Sluzki 1980; Eide et al. 2018; Weele & Fiecko, 2020). I begge tilfeller utelukker saksbehandleren å undersøke familiens helhetlige situasjon, og dermed utelukkes muligheten til å identifisere andre faktorer som kan påvirke den enkelte familiens situasjon. Ved praksis av kulturalisering kan barnevernsansatte oppfattes å ha en kontekstuell kulturforståelse, ettersom særlige trekk ved familiens etnisitet vurderes som betinget av familiens situasjon snarere enn som noe opprinnelig og grunnleggende (Skytte, 2008, s. 25).

Med utgangspunkt i det ovennevnte er det viktig å nærme seg kulturelle forskjeller med varsomhet når ansatte prøver å forstå en families situasjon og behov. Selv om kulturelle praksiser kan gi en viss forklaring på visse former for atferd, er det også viktig å vurdere alternative forståelser. Som en annen konsekvens av kulturalisering, kan disse fremgangsmåtene bidra med å skape eller forsterke annengjøring (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 206). Annengjøring referer til en prosess «*hvor grupper og deres praksiser identifiseres med referanse til synlige fysiske eller kulturelle karakteristikk*» (Johnson et. al.

2004 sitert i Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 206). Ifølge Rugkåsa og Ylvisaker (2018) kan praksisen av kulturalisering stimulere stereotype og stigmatiserende oppfatninger, noe som kan påvirke samspillet mellom barnevernsansatte og etniske minoritetsforeldre. Som en annen konsekvens av dette argumenterer Rugkåsa og Ylvisaker (2018) for at det kan føre til kulturelt basert diskriminering eller rasisme når kunnskapen om de andre bidrar til annengjøring og forsterkning av fordommer og stereotyper. Rasisme har ikke vært et fremhevet tema på tvers av studiene, men det foreligger derimot en oppfatning om at barnevernet diskriminerer.

På grunnlag av barnevernets maktposisjon er det de ansatte i en barnevernssak som har makt til å definere hva som er problemet, og hvilke tiltak som trengs for å løse problemet. Basert på dette kan det tenkes at siden barnevernet representerer majoritetsbefolkningen i samfunnet, er det dermed deres normer og verdier som danner grunnlaget for hva som vurderes som normalt. Dermed blir majoritetskulturen dominerende i barnevernsarbeidet, noe som kan gjøre at etniske minoritetsforeldre blir kategorisert som «de andre». Om saksbehandlerens fremgangsmåte kan det sies at i alt sosialfaglig arbeid er det viktig å utfordre egne holdninger, verdier, posisjoner og fordommer (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 206). Ifølge Rugkåsa og Ylvisaker (2018), kan dette gjøres ved å analysere hvordan komplekse individuelle, kulturelle og strukturelle maktrelasjoner, som for eksempel institusjonelle og politiske forhold, påvirker mennesker og situasjoner. Et slikt utgangspunkt kan brukes til å forstå hvordan bestemte kulturelle verdipreferanser og handlinger påvirker hvordan en tolker, forstår og deretter handler i ulike situasjoner (Rugkåsa et. al. 2017 sitert i Rugkåsa & Ylvisaker, 2018, s. 206).

En oppfatning av det ovennevnte tyder på at for å oppnå gode samarbeidsrelasjoner mellom ansatte i barnevernet og etniske minoritetsforeldre, er det viktig at de ansatte i sin stilling er reflekterte over sine egne kulturelle praksiser og fordommer. I forbindelse med dette er det avgjørende å ha en åpen og ikke-dømmende holdning når en arbeider med etniske minoritetsfamilier. Det er også viktig at de ansatte anerkjenner sin egen makt og foreldres oppfatning av denne makten, og hvordan den kommer til uttrykk i arbeidsrelasjonen. Slik sett kan det sies at saksbehandleres fremgangsmåte er avgjørende for å opprettholde et godt samarbeid med etniske minoritetsforeldre. For å kunne få til dette er det vesentlig at de ansatte tar seg tid til å lære om familiens kultur, og er villige til å utfordre antagelser og stereotyper.

6.2.2 Krav til kompetanse

Barnevernssaker er ofte komplekse og krevende, særlig når arbeidsoppgavene er omfattende og varierte. Beslutningene som barnevernet tar er krevende, og det stilles dermed høye krav når det kommer til ansattes kompetanse og barneverntjenestens faglige skjønnsutøvelse (Prop. 133 L (2020-2021), s. 41). Dette blant annet fordi feil og mangler i tjenestetilbudet kan ha betydelige og uopprettelige konsekvenser for involverte parter. Selv om det er gjort mye bra i barnevernsarbeidet, viser inkludert teori og funn at barnevernet har hatt utfordringer med å oppnå samarbeidsrelasjoner av tilstrekkelig kvalitet med etniske minoritetsforeldre. Det er dermed tydelig at barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier krever bred og omfattende kompetanse. Dette fordi de ansatte møter familier som er i sårbare situasjoner, noe som gjør at en del barnevernssaker er preget av et høyt konfliktnivå.

I forslaget til ny lov ble det vist til at det formelle utdanningsnivået for det barnevernet er lavt, sammenlignet med barnevernet i andre nordiske land (Prop. 133 L (2019-2020), s. 41). Mange av de ansatte har gitt uttrykk for at de ikke har tilstrekkelig kompetanse til å oppfylle yrkets grunnleggende oppgaver (Prop. 133 L (2019-2020), s. 41). Det skal her nevnes at dette gjelder barnevernsarbeid generelt og ikke kun arbeid med etniske minoritetsfamilier. Departementet har derfor foreslått å innføre krav om relevant bachelorutdanning for ansatte i barnevernsinstitusjoner, og krav om masterutdanning for ansatte i det kommunale barnevernet (Prop. 133 L (2019-2020), s. 42). Dette begrunnes med at høyere og tydeligere krav til de ansattes kompetanse vil kunne gi dem bedre forutsetninger for å *«løse sine oppgaver, utøve godt barnevernsfaglig skjønn, samtidig som det vil anerkjenne alvorlighetsgraden i samfunnsoppdraget og kompleksiteten i oppgavene som de ansatte skal utføre»* (Prop. 133 L (2019-2020), s. 42).

6.3 Behovet for en praksis med økt kulturell kompetanse og kultursensitivitet

Selv om barnevernet har hatt en praksis som mange kan mene har tatt hensyn til barn og foreldres kulturelle bakgrunn, viser en sammenfatning av funnene at det finnes flere som er uenige i dette. Til støtte for dette, kan det refereres til den tidligere loven, der det ikke fantes noe rettslig grunnlag for foreldre og barn å henvise til i saker hvor de opplevde at deres kulturelle bakgrunn ikke ble tatt hensyn til. Den nye loven gir derimot foreldre og barn en konkret bestemmelse de kan henvise til hvis de føler at deres språklige, religiøse og kulturelle bakgrunn ikke blir ivaretatt. Den nye loven, understreker med andre ord, behovet for et mer

kultursensitivt barnevern og økt kulturell kompetanse sammenlignet med tidligere lov. De foreslåtte endringene i barnevernloven tyder på at det er gjort refleksjoner og vurderinger i barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier, og tolkning av de nye bestemmelsene indikerer at det ut fra tidligere praksis er rom for forbedring på feltet.

Økt kulturell kompetanse skal ikke tolkes eller misforståes som det samme som å handle i samsvar med foreldres kultur. Heller bør det sees på som en måte for ansatte å tilegne seg evnen til å møte foreldre med et åpent sinn og forståelse for deres kultur. Dette innebærer å utvikle en dyp forståelse av ulike kulturer, og å være i stand til å tilpasse seg dem på en respektfull måte. Dette vil muliggjøre en praksis med bedre kommunikasjon, sensitivitet, respekt og forståelse. Basert på teorien og funnene i masteroppgaven vil økt kulturell kompetanse være lite effektiv hvis den ikke følges av god praksis av kultursensitivitet. Ifølge Holm-Hansen et. al. (2007) kan økt kulturell kompetanse uten kultursensitivitet føre til at ansatte i barnevernet vurderer etniske minoritetsfamilier statistisk, istedenfor til å fokusere på familiens situasjon som innvandrere i Norge. Økt kulturell kompetanse kan gjøre at barnevernsansattes vurderinger blir presise og det kan bidra til en bedre forståelse av familiens helhetlige situasjon. Videre vil kultursensitivitet kunne hjelpe ansatte med å navigere i ulike situasjoner og å unngå misforståelser som kan føre til konflikt. For at ansatte skal være i stand til å handle «riktig» i ulike situasjoner er det avgjørende at dette gjennomføres effektivt (Holm-Hansen et. al., 2007, s. 51-52).

6.2 Hvordan påvirker opplevelsen av maktesløshet samarbeidet mellom barnevernet og etniske minoritetsforeldre?

I begynnelsen av denne delen av drøftingskapittelet vil jeg med utgangspunktet i teori og funn diskutere etnisk minoritetsforeldres opplevelse av avmakt og hvordan dette påvirker deres relasjon med de ansatte i barneverntjenesten. Deretter vil jeg forsøke å vise hvordan økt kulturell kompetanse hos de ansatte kan bidra til å redusere foreldrenes avmaktsfølelse for å oppnå bedre samarbeidsrelasjoner.

6.2.1 Svekkelse av foreldres autoritet

Som nevnt tidligere er Norge et flerkulturelt land, og som følge av dette praktiseres ulike oppdragsstiler innenfor det samme samfunnet. Studsrød og Tembo (2022) skriver at innvandring fører ofte til tilpassing av barneoppdragelsen som praktiseres i vertslandet. Det

betyr at foreldre mer eller mindre må tilegne seg en ny oppdragelsespraksis som kan avvike betydelig fra det som er anset som normal i sitt hjemland. Den norske velferdsstaten, med sin barnesentrerte og tidlig intervenserende orientering, legger vekt på familietjenester som barnehager, skole, helsesentre og barnevern, og jobber hardt for å støtte foreldre i barneoppdragelsen (Studsrod & Tembo, 2022, s. 2). Ifølge Studsrød og Tembo (2022) råder myndighetene foreldre til å la staten påvirke barneoppdragelsen og oppmuntrer til bestemte verdier og praksiser. Likevel er det kjent at profesjonell kunnskap og institusjonell foreldrestøtte ikke er nøytral, ettersom de representerer spesifikke kulturelle verdier og normer (Studsrod & Tembo, 2022, s. 2). Ifølge Kagiticibasi (1984) og Fylkesnes et. al. (2018) er idealer om foreldreomsorgen og barneoppdragelsen i Norge sterkt påvirket av vestlig utviklingspsykologi, og det kan oppfattes slik at barns utvikling i Norge er bygget rundt den vestlige kjernefamilien og er individorientert. Funn fra inkluderte studier kan brukes til å underbygge dette.

Studiene viser at foreldres erfaringer med foreldreskap i Norge er preget av både muligheter og utfordringer (Fylkesnes & Netland, 2012; Bjørknes et. al., 2015; Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022). Selv om foreldrepraksiser ofte varierer i ulike kontekster, opplever etniske minoritetsforeldre at deres foreldrepraksiser ikke er tilstrekkelige og at de mangler norske foreldrepraksiser som anses som nødvendige for godt foreldreskap. Informantene på tvers av studiene delte opplevelsen av å bli betraktet som uansvarlige og skadelige for barna sine som følge av dette. Flere av foreldrene ga også uttrykk for at barnevernet ikke aksepterte deres oppdragelsespraksis, særlig når den avviker fra den av majoritetskulturen (Bjørknes et. al., 2015; Eide et. al., 2015; Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022). I denne forstand kan det tolkes slik at de ansatte har en evolusjonistisk kulturforståelse i møte med foreldrene, der de bruker norske foreldrepraksiser som målestokk for hva som kan anses som akseptabelt eller ikke (Skytte, 2008, s. 21). Slik flere av foreldrene beskriver sine erfaringer, kan det oppfattes som at ansatte vurderer foreldres praksiser ut fra sitt eget kulturelle ståsted, noe som tyder på evolusjonistisk kulturforståelse. Konsekvens av slik praksis kan være at ansatte oppfattes til å vurderer den norske kulturen som bedre enn foreldrenes kultur.

Forskning har vist at terskelen for intervensjon i etniske minoritetsfamilier er lavere sammenlignet med familier med etnisk norsk bakgrunn (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 234).

Ifølge funnene i oppgaven kan dette begrunnes med kulturelle forskjeller i barneoppdragelsen, og manglende forståelse for familienes kultur og situasjon (Bjørknes et. al., 2015; Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Tembo, 2022). Som et argument er ansatte i barneverntjenesten lovpålagt å gjennomføre undersøkelse av barnets helhetlige omsorgssituasjon, dersom det er grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak (Barnevernloven, 2021, § 2-2). Funn fra artiklene fremhever derimot opplevelsen av å bli misforstått i foreldrerollen blant etniske minoritetsforeldre (Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022). Som nevnt i teoridelen kan barnevernets makt oppfattes som kontroll eller hjelp (Angel, 2018, s. 159). Det at myndighetene har rett til å gripe inn i familiers privatliv er annerledes enn i foreldres hjemland, noe som snarere kan oppfattes som en form for kontroll, mer enn hjelp. Videre kan kontrollen og den ujevne makten mellom partene fremheves ytterligere når det fattes beslutninger om barnets oppdragelse som tyder på at barnevernets vurderinger trumfer foreldre. Ifølge fortellingene, er dette en av forklaringene til foreldrenes avmaktsfølelse og svekkelse i autoritet (Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022).

Maktdynamikken mellom barnevernet og foreldrene kan være kompleks og full av spenninger. Når barnevernets vurderinger tillegges større vekt enn foreldrenes, kan det ifølge funnene forsterke avmaktsfølelsen hos foreldrene. Dette er særlig i tilfeller der det er mangel på tillit mellom partene. Ettersom barnevernet er lovpliktig til å handle etter barnets beste, og foreldre som har foreldreansvaret for barnet har retten til å ta beslutninger om barnets oppdragelse (Barnevernloven, 2021, § 1-3; Barnelova, 1981, § 30), kan det være utfordrende å finne en balanse mellom partenes vurderinger. Mange etniske minoritetsforeldrene opplever derimot maktesløshet, og uttrykker behovet for å overgi seg og ty til barnevernets regler, frykt for å bli fratatt sine barn (Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022).

I forbindelse med det ovennevnte kan det stilles spørsmål om det er integrering eller assimilering som forventes av foreldrene. Ifølge Aadnesen og Hærem (2007) handler integrering om å akseptere forskjellene mellom ulike etniske grupper og la dem beholde sine kulturelle særtrekk. I tillegg er integreringsprosessen, ifølge Skytte (2008), ment å være individuell og bør ikke oppfattes som tvang. Måten flere foreldre beskriver sine erfaringer med barnevernet på, kan tolkes som nærmere assimilering enn integrering. Det at foreldre uttrykker at de tyr til barnevernets regler for å ikke bli fratatt barna sine, kan tolkes som en assimileringstrategi for å opprettholde familieband. Dette kan videre oppfattes som en måte å

få foreldrene til å ta til seg norsk foreldrepraksis. Det faktumet at foreldrene uttrykker vilje til å overholde barnevernsreglene, for å beholde barna sine, kan sees som et positivt tegn på at de ønsker å opprettholde familiebåndene. Det er likevel viktig å forstå at dette ikke nødvendigvis betyr at de fullt ut tilpasser seg norsk oppdragelsespraksis. Ifølge Tembo (2022) uttrykte for eksempel foreldre at det var vanskelig å vinne mot barnevernet, ettersom de har «politiet og retten» på sin side.

I tillegg til barnevernets regler, opplever foreldrene også å måtte gi etter for barnas ønsker, for å unngå en barnevernssak. Dette fremheves i studien til Appoh og Johannesen, der en informant nevnte en hendelse der han følte seg truet av sønnen med å ringe barnevernet; «*if you speak badly against me, if you give me a tap (slap me) I call this number*» (Appoh & Johannesen, 2016, s. 6). Foreldrene i denne situasjonen var i en posisjon uten makt til å handle på vegne av hva de anså som barnets beste. En tolkning av dette er at barn etter kontakt med barnevernet har fått en forestilling om at de kan få gjennomslag for sine ønsker ved å bruke barnevernet mot foreldrene. Uttalelsen fra sønnen belyser maktdynamikk som beskrives i flere av informantenes fortellinger. I dette tilfellet har sønnen funnet en måte å få en viss kontroll over situasjonen ved å bruke barnevernet for å få sitt ønske. På denne måten opplever foreldrene maktesløshet i foreldrerollen, og det stilles spørsmål om hvem som er barn og hvem som er foreldre.

Funn fra Appoh og Johannesen (2016) tyder på at barna, etter ankomst i Norge, er i stand til å tilpasse seg det nye samfunnet raskere enn foreldrene. Dette kan oppleves som en påkjenning for foreldrene, ettersom at barn i det kollektivistiske livssynet lærer å rette seg etter foreldrenes meninger (Skytte, 2008, s. 69). På bakgrunn av dette befinner foreldrene seg i en vanskelig situasjon der rollene er snudd om, og foreldrene må tilpasse seg barna og deres behov. Det at foreldrene lærer av barna kan oppleves som at grensene som skiller barne- og forelderrollen gradvis forsvinner, og ifølge funn fra Appoh og Johannesen (2016) svekkes forholdet mellom foreldre og barn som følge av at barn blir mer kunnskapsrike enn foreldrene. Videre tyder funn fra Appoh og Johannesen (2016) på at det norske velferdssystemets myndiggjøring av barna, bidrar til å gjøre barneoppdragelsen vanskeligere for foreldrene. Foreldre synes det er spesielt vanskelig å vurdere om barnas ønsker er rimelige eller ikke. Som følge av dette kan foreldrene oppleve en avmaktsfølelse, noe som ytterligere kan skape utfordringer i samspillet med barna sine.

Som nevnt tidligere er barnevernet forpliktet til å handle etter barnets beste, jf. barnevernloven § 1-3. Dette er i tråd med teorien om at barneoppdragelsen i Norge er individorientert. Som kommentar til dette har foreldre på tvers av studiene klaget på at barnevernet «ødelegger familier» og svekker familiebandet (Bjørknes et. al., 2015; Studsrød & Tembo, 2020). Det oppleves slik at når det tas avgjørelser på vegne av barnets beste, tas det ikke hensyn til familiens kulturelle bakgrunn og deres helhetlige situasjon. Vurderingen av barnets beste er en omfattende prosess som krever nøye vurderinger av ulike faktorer. Ettersom det er store forskjeller på barneoppdragelsen i det individualistiske og kollektivistiske livssynet, kan det oppstå uenigheter mellom barnevernsansatte og etniske minoritetsforeldre, i vurderingen av barnets beste. Dette skyldes blant annet at barnets beste vektlegger barnets individuelle behov (Bunkholdt & Kvaran, 2015; Haugli, 2016; Rysst, 2020, Studsrød & Tembo, 2022), noe som står i motsetning til verdien om samhörighet i det kollektivistiske livssynet. Ifølge barnevernloven § 1-3 er barnets mening sentral i vurdering av barnets beste. Loven er tydelig på barnets rett til å uttrykke sin mening uavhengig av foreldres samtykke, og uten at foreldre på forhånd er informert om samtalen, jf. barnevernloven § 1-4. Derimot skal barnevernet samarbeide med foreldrene så langt som mulig, og involvere barnets familie og nettverk jf. barnevernloven § 1-9. Spørsmålet som stilles her er hvor stor innflytelse foreldrene har i barnevernssaker.

Min forståelse av temaet, basert på teori og funn, tilsier at avmaktfølelsen først og fremst oppstår når foreldrene føler behov for å endre sin væremåte overfor barna. Flere av informantene fra studiene har gitt uttrykk for at de i møte med barnevernet har måtte endre sin atferd i tråd med norske foreldrestiler (Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022). I forbindelse med endring av foreldreatferd ble foreldrene også rådet å endre oppførsel og være bevisste på deres følelser for å kunne delta i barnevernssaken (Fylkesnes et. al., 2018; Tembo, 2022,). Følelsen av maktesløshet har ført til en frykt for barnevernet blant mange foreldre i studiene. Basert på Bjørknes et. al. (2015) sin studie kan denne typen frykt finnes hos mange andre foreldre i minoritetsbefolkningen. Forskning har vist at frykten er knyttet til mangel på tillit (Bjørknes et. al., 2015; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022), noe som har ført til utfordringer i relasjonsdannelsen og samarbeidsprosessen med ansatte i barnevernet. Videre tyder funn på at foreldrenes forhold til saksbehandlere baserer seg på en oppfatning av at de, på grunn av sin innvandrerbakgrunn, blir vurdert som dårlige foreldre (Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes, 2018; Tembo, 2022). Dette har ført til at foreldrene har fått en dårlig start på sitt forhold til barnevernet. På

bakgrunn av det som er kommet frem kan det sies at foreldres opplevelse av svekket foreldreautoritet har hatt en negativ innvirkning på samarbeidet mellom barnevernet og etniske minoritetsfamilier.

6.2.2 Kan økt kulturell kompetanse bidra til reduksjon av foreldrenes avmaktsfølelse?

Selv om store deler av funn viser til foreldres negative erfaringer med barnevernet, var det også noen foreldre som ga uttrykk for positive erfaringer fra sin kontakt med barnevernet. En informant sammenlignet barneoppdragelse i sin kultur med norsk kultur, og uttrykte en preferanse for norsk kultur. Hun brukte betegnelsen «*democratic mother*» (Fylkesnes, et. al., 2018, s. 199). En annen informant som hadde gode erfaringer med barnevernet, snakket fint om foreldreprogrammet som hun og mannen deltok på. Hun uttrykte at hun lærte nye måter å kommunisere med barna sine på «*That was when I learned to play with children. In (my home country), people don't think about sitting on the floor*» (Fylkesnes et. Al., 2018, s. 199).

På den ene siden kan informantenes beskrivelse tolkes som assimilasjon, ved at foreldrene tilegner seg normer fra norsk kultur som vurderes som viktige for et godt foreldreskap. På den andre siden kan dette også oppfattes som integrering, da foreldrene velger å ta i bruk nye praksiser på bakgrunn av sin nye situasjon (Skytte, 2008, s. 142). Begge informantene opplevde kontakten med barnevernet som støttende og styrkende, både i foreldrerollen og i tilpasning til det nye landet. Informantene i studien til Fylkesnes & Netland (2012) ga også uttrykk for å ha opplevd saksbehandlere som hjelpsomme, og opplevde ikke maktesløshet slik de andre informantene uttrykker.

I Norge får foreldrene detaljert råd og veiledning om barns kosthold, hygiene, leggetid, oppvekst og sosialt samspill allerede fra barnets fødsel (Studsrod & Tembo, 2022, s. 6). Som nevnt tidligere tilbyr det norske velferdssystemet foreldre ulike typer støtte og oppfordrer dem til å benytte seg mer av familietjenester. Derimot kan råd og veiledning oppleves, slik det beskrives i flere av informantenes fortellinger, som det å bli snakket til istedenfor å bli snakket med. For eksempel «... *I was given a choice by CWS saying either I separate with my husband or lose my children. I didn't want to separate my husband ... She said "If you want to stay with him, then we take the children from you also"*» (Studsrod & Tembo, 2020, s. 6). Med utgangspunktet i denne informantens erfaring, ble råd og veiledning gitt i form av alternativet om enten å forlate sin mann eller bli fratatt hennes barn.

Som artiklene viser kan mange etniske minoritetsforeldre erfare at deres forventning til barna motstrider forventningene i majoritetskulturen. Basert på funnene kan det ikke sees bort fra at det kan oppstå utfordringer mellom etniske minoritetsforeldre og barnevernet når det gjelder barneoppdragelsen. Utfordringene vil være knyttet til endring, noe som tilsvarer at samarbeidsforholdet mellom partene vil være avhengig av hvorvidt minoritetsforeldre er i stand til å tilegne seg samfunnets regler, og hvor behjelpelig barneverntjenesten er i prosessen. På dette grunnlaget er det vanskelig å svare konkret på om økt kulturell kompetanse kan bidra til å redusere foreldrenes følelser av maktesløshet.

Kombinasjon av økt kulturell kompetanse og kultursensitivitet hos de ansatte bidra til en bedre forståelse av praksisen til etniske minoritetsforeldre, og dermed føre til at ansatte tilegner seg nye måter å samarbeide med foreldrene på. I tillegg kan det være nyttig å involvere foreldrene mer i vurderinger av barnets beste, slik at de opplever å bli hørt og at deres meninger blir tatt hensyn til. I forbindelse med dette kan kultursensitive intervensjoner som en kulturkonsulent være nyttig. Som nevnt tidligere, kan en kulturkonsulent oppfattes som en person som bidrar til å bygge bro mellom saksbehandleren og etniske minoritetsforeldre. Kulturkonsulenten kan hjelpe barnevernsansatte med å sikre bedre forståelse av kulturen til både saksbehandlere og etniske minoritetsforeldre, slik at det er mulig for å oppnå bedre forståelse, kommunikasjon og integrering.

6.3 Mangel på kunnskap om barneverntjenesten

Denne delen av oppgaven drøfter etniske minoritetsforeldres mangel på kunnskap om barnevernet og hvordan dette virker inn i samarbeidet. I tillegg vil jeg i denne delen se om økt kulturell kompetanse kan bidra til bedre kunnskap om barnevernet.

6.3.1 Foreldres misoppfatning av barnevernets samfunnsmandat

Barneverntjenestens hovedoppgave er som nevnt å bistå barn og unge med hjelp, omsorg og beskyttelse, jf. barnevernloven § 15-3. Ansatte i barneverntjenesten skal blant annet vurdere bekymringsmeldinger, gjennomføre barnevernsundersøkelser og fatte vedtak om hjelpetiltak dersom det er nødvendig. Funn fra inkluderte studier tyder på manglende kunnskap om barnevernet, og at det foreligger en felles oppfatning om at barnevernet kun tar barn blant etnisk minoritetsbefolkningen i Norge. I studien av Bjørknes et. al. (2015) ble dette tydeliggjort. Ved bruk av tematisk analyse konkluderte forfatterne med at frykten blant

minoritetsbefolkningen er knyttet til foreldrenes negative erfaringer med barnevernet, og hvordan barnevernet framstilles i minoritetsbefolkningen. Representasjonen av barnevernet er av forfatterne kategorisert i følgende temaer; *Barnevernet bare tar barn, barnevernet går ikke i dialog med foreldre og barnevernet diskriminerer* (Bjørknes et. al., 2015, s. 80).

Forestillingene om at barnevernet bare tar barn, at de ikke går i dialog med foreldrene og diskriminerer, kan på den ene siden tolkes som mangel på tilstrekkelig informasjon om barnevernet. På den andre siden kan dette ha vært tilfelle for foreldrene, slik flere foreldre beskriver sine erfaringer. Slike oppfatninger er likevel i strid med barnevernets samfunnsmandat. For det første har ansatte i barneverntjenesten ulike lovverk, regler og arbeidsoppgaver å forholde seg til, noe som tilsier at de ikke kan handle uten lovhjælp. I tillegg er disse oppfatningene i strid med det biologiske prinsippet, prinsippet om det mildeste effektive inngrep og prinsippet om barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 61-68), noe som også er i strid med lovverket. I tillegg til hvordan barnevernet oppfattes blant minoritetsbefolkningen, kan forestillingen om at barnevernet bare tar barn ha oppstått som følge av beslutningen om omsorgsovertakelse, ettersom flere foreldre på tvers av studiene har delt sine erfaringer med dette.

Bestemmelsen om barnets beste er derimot tydelig på at alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal være til barnets beste, jf. barnevernloven § 1-3. Det vil si at barnevernet ikke uten videre kan ta barn ut av hjemmet. Barneverntjenesten kan med andre ord ikke treffe vedtak om omsorgsovertakelse, uten at det er grunnlag for det. Foreldrene undrer derimot om hvorvidt plassering av barn utenfor hjemmet er til deres beste (Bjørknes et. al., 2015; Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020; Tembo, 2022). «*Vi klarer ikke å forstå hvordan noen kan forlate sitt eget hjem for så å ta en annens barn ...*» (Bjørknes et. al., 2015, s. 88). Oppfatningen av dette utsagnet tyder på at denne forelderer mangler forståelse for barnevernets beslutning om omsorgsovertakelse. Dette kan også være tilfellet hos flere foreldre blant minoritetsbefolkningen, noe som tyder på manglende kunnskap om barnevernet blant etniske minoritetsforeldre.

Det finnes ulike forklaringer til hvorfor mange etniske minoritetsforeldre mangler kunnskap om barnevernet. Som nevnt i teoridelen av oppgaven kan det være at de ikke har et barnevernssystem i hjemlandet, eller at det ikke eksisterer på samme måte (Bunkholdt & Kvaran, 2017, s. 233). I studien til Studsrød og Tembo (2020) kom det frem at en informant

selv hadde tatt kontakt med barnevernet, men angret raskt da hun fikk vite at det ble opprettet en sak og at hun var under undersøkelse. Denne forelderen, ifølge Studsrød & Tembo (2020), uttrykte at hun følte seg manipulert og lurt til å kontakte barnevernet. Informantens fortelling ble tolket som mangel på informasjon, da hennes fortelling tyder på at hun ikke var kjent med prosedyren for å søke om hjelp fra barnevernet- for eksempel kravet om at det gjennomføres en undersøkelse før det gis hjelp (Studsrød & Tembo, 2020, s. 8).

En tolkning av funnene er at mangel på informasjon om barnevernet kan også skyldes manglende kunnskap om norsk kultur, særlig hos innvandrere som nylig har kommet til landet. Som vist har flere av foreldrene gitt uttrykk for at de føler at de blir vurdert av barnevernet til å mangle norsk oppdragelsespraksis. I tillegg til dette har noen foreldre uttrykt at barnevernet burde gi de mer informasjon istedenfor å ta barna deres; «... *Hvis jeg har noen mangler, gi meg veiledning. Men å ta mitt barn, det er merkelig for oss*» (Bjørknes et. al., 2015, s. 88). Foreldrenes fortellinger tyder også på manglende forståelse for hvordan visse ting gjøres i Norge, særlig i forhold til barneoppdragelse og barnevernet som hjelpeinstans (Appoh & Johannesen, 2016; Fylkesnes et. al., 2018; Studsrød & Tembo, 2020). Manglende kunnskap om norsk kultur fremheves også i Fylkesnes og Netland (2012), der både saksbehandlere og foreldre gir uttrykk for at saksbehandlernes formidling av informasjon ikke bare handler om barnevernet, men generelt om hvordan ting fungerer i det norske samfunnet. For eksempel hvordan nordmenn sosialiserer og jobbsøking i Norge (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 226).

6.3.2 Hvordan påvirker foreldrenes oppfatning av barneverntjenesten samarbeidet?

Mangel på informasjon, kombinert med negative forestillinger av barnevernet har gjennom funn vist seg å ha innvirkning på samarbeidsprosessen mellom etniske minoritetsforeldre og deres saksbehandlere. Som nevnt i ulike deler av masteroppgaven, danner dette føring for mistillit til barnevernet, og skaper utfordringer knyttet til relasjonsetablering. Tillit er som sentralt i barnevernsarbeid, men både teori og funn har vist at det er manglende tillit til barnevernet blant minoritetsbefolkningen i Norge. Som følge av dette må ansatte i barneverntjenesten inkludere det å informere foreldrene om barnevernet og forsøke å endre foreldrenes oppfatning av tjenesten som en del av sine arbeidsoppgaver.

Studien til Fylkesnes og Netland (2012) beskriver hva som er god praksis i barnevernets arbeid med etniske minoritetsfamilier. Studien legger vekt på betydningen av å formidle informasjon om barnevernet på en åpen og forståelig måte. I tillegg legger studien vekt på foreldrenes brukermedvirkning. Det tolkes at opplevelsen av å bli hørt og respektert henger sammen med brukermedvirkning. Kunnskapsstatusen til Berg et. al. (2014) viser til en studie som omfatter foreldres medvirkning i barnevernssaker. Funn fra studien viser at foreldre som blir møtt med respekt, lyttet til og tatt på alvor, opplever en god relasjon til saksbehandleren (Berg et. al., 2014, s. 21). Det betyr at i et forsøk på å oppnå gode samarbeidsrelasjoner er det viktig at foreldrene får innsyn i saken, samt tilstrekkelig informasjon om barnevernets vurderinger.

Basert på funnene kan det se ut til at foreldrenes manglende kunnskap har bidratt til å forme negative forestillinger av barnevernet, noe som kan føre til konflikter i samarbeidet. Spørsmålet som stilles her er hvordan kan økt kulturell kompetanse bidra til å forebygge dette? For å forsøk å unngå konflikter som kan oppstå på grunn av manglende kunnskap, og for å sikre et bedre samarbeid, er det ifølge Fylkesnes og Netland (2012) nødvendig at foreldre gis tilstrekkelig informasjon om barneverntjenesten. I tilfeller der det, i tillegg til mangel på informasjon om barnevernet, er lite eller ingen kunnskap om norsk kultur, er det svært viktig at barnevernsansatte bistår foreldrene med å få tilstrekkelig informasjon. Studien til Fylkesnes og Netland (2012) belyser saksbehandlerens rolle i formidling av informasjon til foreldre utover barnevernet. Funnene tyder på at saksbehandlere ikke bare gir informasjon knyttet til barnevernet, men kan også bistå foreldrene med å tilegne seg nødvendig informasjon som kan hjelpe dem i deres situasjon. For eksempel kan dette gjøres ved å informere foreldrene om relevante foreldreprogrammer, foreldreveiledning, eller ved å henvise dem til instanser som tilbyr ulike typer introduksjonsprogram.

Introduksjonsprogrammet kan for eksempel gi foreldrene grunnleggende ferdigheter i norsk, grunnleggende innsikt i det norske samfunnet, og forberede dem på arbeid og utdanning (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 2021). Det bør nevnes at introduksjonsprogrammet er mer egnet for innvandrere som nylig har kommet til landet, og i denne sammenhengen kan bidra til integreringsprosessen. Slik jeg tolker det, kan mer kunnskap om norsk kultur bidra til en bedre forståelse av barnevernsystemet og barnevernets rolle i samfunnet. Dette kan igjen bidra positivt til samarbeidsrelasjoner, og på denne måten kan det sies at behovet for økt kulturell kompetanse ikke bare gjelder barnevernet, men også foreldrene.

Selv om det fortsatt kan oppstå uenigheter eller motstand, kan foreldrene få en klarere forståelse av saksbehandleres intensjoner, noe som igjen kan bidra til å redusere frykten. Slike intervensjoner kan bidra til å utvikle tillit hos foreldrene. Samtidig påpeker Bunkholdt og Kvaran (2017) at det er en utfordring å nå ut til foreldrene med informasjon om barnevernet. Noen av funnene som er presentert kan brukes til å støtte denne påstanden, for eksempel foreldres negative oppfatninger av barnevernet i forkant av møte med tjenesten (Bjørknes et. al., 2015, s. 87-93). For å eventuelt lykkes med å endre foreldres holdninger og opprette gode relasjoner, er det vesentlig at aktuell informasjon gis i korrekt form, slik at foreldre kjenner at de får informasjon på en åpen og begripelig måte (Fylkesnes og Netland, 2012; Bjørknes et. al., 2015; Fylkesnes et. al., 2018). På denne måten kan foreldrene oppleve et åpent samarbeid der barnevernet ikke fremstår som en organisasjon med en skjult agenda, men snarere som en hjelpende virksomhet.

En åpen og forståelig måte å samarbeide med foreldrene på kan være avgjørende i barnevernsarbeid. Som det fremheves av studiene, gjør denne tilnærmingen det mulig for foreldrene å føle seg mer involvert i beslutningsprosessen, og i mindre grad føle at de blir dømt eller overvåket av en organisasjon med en skjult agenda. I stedet kan foreldrene se på barnevernet som en instans som arbeider for barnets beste. Ved å fremme åpen kommunikasjon kan foreldrene gi verdifull innsikt i barnets behov og familiens situasjon, noe som kan øke kvaliteten på barnevernets beslutninger og tiltak. Videre kan en åpen tilnærming bidra til å bygge tillit mellom foreldrene og tjenesten, noe som er avgjørende for et vellykket samarbeid. I tillegg kan en åpen og forståelig måte å samarbeide med foreldre på føre til bedre resultater for barn, unge og familier som er i kontakt med barnevernet.

En annen utfordring i forbindelse med å nå ut til foreldrene kan være knyttet til språk og kommunikasjon. Det å sikre god informasjon og felles forståelse er generell utfordring i barnevernet, men kan ofte være enda mer utfordrende når det ikke finnes et felles språk eller referanseramme mellom partene (Berg et. al., 2014. s. 9). Teorikapittelet påpekte språk og kommunikasjon som faktorer i møtet mellom barnevernet og etniske minoritetsforeldre. Språkbarriere kan føre til misforståelser og feiltolkninger, noe som kan påvirke kvaliteten på samarbeidet. Ifølge Berg og Paulsen (2021) kan språklige forskjeller skape utfordringer i samarbeidet. Det påpekes videre at språklige misforståelser ofte kan oppfattes som kulturelle når forskjellene egentlig handler om mangel på informasjon, og at kommunikasjonen ikke når frem på grunn av mangel på et felles språk.

Forskning har vist til effektiv kommunikasjon som avgjørende for å bygge tillit og et godt forhold mellom barnevernet og etniske minoritetsforeldre (Fylkesnes & Netland, 2012; Fylkesnes et. al., 2018; Berg & Paulsen, 2021). Dette kan for eksempel oppnås gjennom bruk av tolker eller kultur konsulenter som kan bygge bro mellom ulike språk og kulturer. Utfordringer knyttet til språk ble ikke spesielt fremhevet i de inkluderte studiene, men studiene som har omtalt temaet, oppgir samsvarende tiltak. Fylkesnes og Netland (2012) fremhever som en del av funnene at bruk av tolk har vært viktig for å unngå misforståelser i kommunikasjonen mellom saksbehandler og foreldre.

Som kommentar på de ansattes fremgangsmåte er det viktig at de er oppmerksomme på kulturelle forskjeller i kommunikasjonsstiler, da dette kan ha en betydelig innvirkning på hvordan informasjon formidles og mottas. Som nevnt tidligere utgjør holdninger, kroppsspråk, blikkontakt og tonefall 80 % av en samtale (Kulturkonsulent, u.å.). De ansatte kan involvere en kulturkonsulent i slike situasjoner ettersom de har kompetanse til å fange opp slike detaljer. Ved å anerkjenne språkets og kommunikasjonens rolle i samhandlingen og ta hensyn til språklige forskjeller, kan barnevernsansatte fremme bedre samarbeid på tvers av kulturer.

7.0 Avslutning

Denne masteroppgaven inneholder en oppsummering og diskusjon av funn som belyser samarbeidet mellom barnevernet og etniske minoritetsforeldre i Norge. Som problemstilling skulle oppgaven besvare følgende spørsmål; hvordan kan økt kulturell kompetanse bidra til et bedre samarbeid mellom ansatte i barneverntjenesten og etniske minoritetsforeldre? Formålet med oppgaven har vært å belyse problemstillingen med utgangspunkt i en gjennomgang av gjennomførte studier som fremhever hvordan etniske minoritetsforeldre erfarer kontakt med ansatte i barneverntjenesten. Inn under dette ønsket jeg å fokusere på noen av utfordringene som kan oppstå i samarbeidsprosessen, og videre utforske hvordan økt kulturell kompetanse kan bidra til bedre samarbeidsrelasjoner mellom partene.

Hovedfunn viser til tre sentrale temaer i forbindelse med utfordringene som preger samarbeidet mellom ansatte i barnevernet og etniske minoritetsforeldre: mangel på kulturell kompetanse og kultursensitivitet hos ansatte i barnevernet, etniske minoritetsforeldres følelse

av maktesløshet i møte med barnevernet, og foreldres mangel på kunnskap om barnevernet. I teoridelen kom det frem at mange ansatte i barnevernet opplever det som spesielt vanskelig å arbeide med etniske minoritetsfamilier. Videre kom det frem at mange av utfordringene som oppstår i samarbeidsprosessen er kulturelaterte, og at det er behov for mer kulturell kompetanse og kultursensitivitet i barnevernet. Funnene i denne oppgaven viser likevel at det kreves innsats fra begge parter for å forbedre kvaliteten på samarbeidet.

Funn har vist at en stor del av foreldrenes frykt for barnevernet kan begrunnes med manglende informasjon om tjenesten. Det er derfor viktig at foreldrene på sin side får mer kunnskap om barnevernet, slik at de kan få en bedre forståelse av barnevernets beslutninger, noe som vil kunne bidra til å redusere frykten for tjenesten. I tillegg er det også viktig at foreldrene tilegner seg mer kunnskap om norsk kultur, særlig når det gjelder barneoppdragelse. I dette tilfellet er det viktig at barnevernansatte bistår foreldrene med å skaffe seg tilstrekkelig informasjon. Det er vesentlig at dette gjøres på en måte som ikke fremmer en kultur og svekker en annen, slik at de kan øke sin forståelse av hva som er akseptert og ikke innenfor barneoppdragelsen. På den måten kan foreldrene fortsette med sin vanlige foreldrepraksis, men med bevissthet om hva som er og ikke er lovlig i Norge. For å kunne øke kvaliteten på samarbeidet er det også viktig å arbeide forebyggende mot følelsen av maktesløshet hos foreldrene. På den ene siden kan økt kunnskap om barnevernet bidra til dette ved at foreldrene får en bedre forståelse av de ansattes intensjoner. På den andre siden kan økt kulturell kompetanse hos barnevernansatte også være med på å redusere foreldrenes følelse av maktesløshet.

Inkluderte studier tyder på at økt kulturell kompetanse og kultursensitivitet er etterspurt på barnevernsfeltet, og endringer i den nye barnevernloven tyder på at dette behovet er nødvendig. Fra barnevernets side, er det viktig at de tilegner seg nødvendige informasjon om kulturen til familien de skal møte, og samtidig utvikler kultursensitivitet, for at de skal kunne opprettholde gode arbeidsrelasjoner med etniske minoritetsforeldre. I denne forbindelse er det vesentlig at ansatte i sin stilling er bevisste over sine egne kulturelle praksiser og fordommer, og at de erkjenner makten som følger med deres posisjon, samt hvordan den utspiller seg i møte med etniske minoritetsforeldre. Det kan med andre ord forsåes slik at kulturell kompetanse ikke har stor effekt uten kultursensitivitet.

Som en konklusjon og svar på oppgavens problemstilling, kan økt kulturell kompetanse bidra til gode samarbeidsrelasjoner mellom barnevernet og etniske minoritetsforeldre. Dette, da den nye kunnskapen vil bidra med bedre forståelser av foreldrene og familienes helhetlige situasjoner, og nye måter å møte foreldrene på. Samtidig viser noen av funnene at foreldrene også trenger mer kunnskap om barnevernet og norsk kultur for å få til gode samarbeidsrelasjoner. Det vil ikke være løsningen på alt som kan oppstå av utfordringer i et slikt samarbeid, men det kan være et godt utgangspunkt for arbeidet. I konklusjonen vil jeg også nevne at de inkluderte forskningsartiklene ikke gjelder for alle foreldre i minoritetsbefolkningen, da studiene er gjort på et få antall foreldre. Dette betyr at funnene i denne masteroppgaven ikke nødvendigvis gjelder alle foreldre i minoritetsbefolkningen, men kan likevel brukes for å få en bredere forståelse av etniske minoritetsforeldres erfaringer med barnevernet.

Referanser

Aadnesen, B. N. & Hærem, E. (2007). *Interkulturelt barnevernsarbeid* (1.utg.). Oslo:

Universitetsforlaget

Angel, B.Ø (2018). Fosterhjemsordningen i endring. I Ask, T.A. & Eide, S.B. (red.).

Barnevernets begreper – i bevegelse (1. utg., s. 156-178). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Appoh, L. & Johannesen, B. O. (2016). My children are Norwegian but i am a foreigner.

Nordic Journal of Migration Research, 6(3), 158-165.

https://www.researchgate.net/publication/306919920_My_Children_are_Norwegian_but_i_am_a_Foreigner

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (2021). Introduksjonsprogrammet. Hentet 14. mai

2021 fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/innvandring-og-integrering/asd/Verkemiddel-i-integreringsarbeidet/introduksjonsprogram/id2343472/>

Barneloven. (1981). Lov om barn og foreldre (LOV-1981-04-08-7). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>

Barnevernloven. (2021). Lov om barnevern (LOV-2021-06-18-97). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>

Barnevernloven. (1992) Lov om barneverntjenester. (Lov-1992-01-17-100). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1992-07-17-100>

Barne- og familiedepartementet (u. å.). FNs konvensjon om barnets rettigheter. Hentet 1 mars.

2023 fra

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2017). *Handlingsplan for å bedre tillit mellom*

etniske minoritetsmiljøer og barnevern 2016-2021. Bufdir

https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Handlingsplan_for_a_bedre_tillit_mellom_barnevern_og_etniske_minoritetsmiljoer_2016_2021.pdf

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet. (2022). *Saksbehandlingsrundskrivet – Retningslinjer for barneverntjenestens saksbehandling* (Rundskriv).

<https://www.bufdir.no/contentassets/ed7a489b2fbf4c808e4637c037e51450/saksbehandlingsrundskrivet.pdf>

Bazungu, H., F. (2021). Barnevernsmøter uten fellesspråk. I Berg B. & Paulsen V. (red.).

Møter mellom minoriteter og barnevernet. (1. utg., s. 116-131). Oslo:

Universitetsforlag.

Berg B. & Paulsen, V. (2021). Myter og realiteter – innvandreres møter med barnevernet. I

Berg B. & Paulsen V. (red.). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Oslo:

Universitetsforlag.

Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G.M.D., Garvik, M. & Tøssebro, J. (2017). *Myter og*

realiteter – Innvandreres møter med barnevernet. Trondheim: Ntnu

Samfunnsforskning.

Berg, B., Paulsen, V., & Thorshaug, K. (2014). *Møter mellom innvandrere og barnevernet*.

(Kunnskapsstatus). <https://samforsk.no/uploads/files/Kunnskapsstatus-barnevern-og-innvandring-1.pdf>

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in*

Psychology, 2006(3), 77-101.

<https://folk.ntnu.no/baldurk/skolearbeid/Kvalitative%20metoder%20PSYPRO4318/thematicanalysis.pdf>

Bredal, A. (2010). Barnevernet og minoritetsjenters opprør mellom det generelle og det

spesielle. I Eide, K., Qureshi, N., A., Rugkåsa, M. & Vike, H. (Red.), *Over profesjonelle barrierer: Et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge* (1. utg., s. 38-58). Gyldendal akademisk.

Brekke, J., Fladmoe, A., Lidén, A., & Orupabo, J. (2020). Etnisk og religiøst mangfold i

arbeideslivet. *Holdninger, erfaringer, diskriminering og praksis*. Hentet fra

https://www2.bufdir.no/globalassets/global/nbbf/minoriteter/etnisk_og_religiost_mangfold_i_arbeidslivet_holdninger_erfaringer_diskriminering_og_praksis.pdf

Bufdir. (2022, 4. August). *Barnevernstiltak til barn med innvandrerbakgrunn*.

https://www2.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Barnevernstiltak_blant_barn_med_ulik_landbakgrunn/

Bufdir. (2022, 26. oktober). *Bekymringsmeldinger til barnevernet*.

https://www2.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Bekymringsmeldinger/

Bufdir (u. å.). Begreper. Hentet 1. mars. 2023 fra

https://www2.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Etnisitet/begreper_og_kunnskapsgrunnlag/begreper/

Bufdir (u. å.). Ny barnevernlov. Hentet 1. mars 2023 fra

<https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/ny-barnevernslov/>

Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2017). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Christoffersen, L., Johannesen, A. & Tufte, P., A. (2021). *Introduksjon samfunnsvitenskapelig metode* (6. utg.). Abstrakt forlag AS.

Christiansen, Ø., Iversen, O. & Kojan, B. H. (2016). Beslutninger om plassering utenfor hjemmet. | Christiansen, Ø. & Kojan, B. H (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (s. 110-128). Oslo: Universitetsforlaget.

Dalland, O (2017) *Metode og oppgaveskriving*. 6. Utg. Oslo: Gyldendal Akademisk

- Douglas, M., Hansen, K. L., Salamonsen, A., Saus, M., & Thode, S. K. (2018). Utredning om barnevern for den samiske befolkningen, innvandrere og nasjonale minoriteter I Norge. *Kompetansehevende tiltak, kunnskapsmiljø og samiske barns særlige rettigheter* (Rapport 2 2018). Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.
https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/Utredning_om_barnevern_for_den_samiske_befolkningen_innvandrere_og_nasjonale_minoriteter_i_Norge_Kompetansehevende_tiltak_kunnskapsmiljo_og_samiske_barns_saelrige_rettigheter.pdf
- Eide, K., Rugkåsa, M. & Ylvisaker, S. (2015). Kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 18(02), 2-15. Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/3188/1243813.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Eide, K., Rugkåsa, M., & Ylvisaker, S. (2017). Et tve-egget sverd: En diskusjon av kulturkompetanse begrepets konsekvenser i profesjonelt arbeid med minoritetsetniske barn og familie. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 35(2-3).
<https://doi.org/10.5324/barn.v35i2-3.3677>
- Fylkesnes, M. K., & Netland, M. (2012). God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandleres og foreldres erfaringer. *Norges Barnevern*, 89(04), 220-235. Hentet fra <https://www.idunn.no/doi/pdf/10.18261/ISSN1891-1838-2012-04-02>
- Fylkesnes, M.K, Iversen, A.C, Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). *Frykten for barnevernet – En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger*. *Tidsskriftet Norges barnevern*. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-02>
- Fylkesnes, M., K., Iversen, A., C. & Nygren, L. (2018). Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway. *Child & Family Social Work* 23(00), 1-8. [10.1111/cfs.12400](https://doi.org/10.1111/cfs.12400)
- Forberg, C. & Wengstrøm, Y. (2015). *Att gora systematiska litteraturstudier: Vandring, analys och presentation av omvårdnadsforskning* (4. utg.). Natur og kultur.
- Guldsbrandsen, L., M. (2017). *Oppvekst og psykologisk utvikling: Innføring i psykologiske perspektiver* (2017). Universitetsforlaget.

Haugli, T. (2016). Hensynet til barnets beste. | Kjørholt, S. E., Høtmælingen, N. & Sandberg,

K (Red.), Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge (3. utg., s. 51-73). Oslo: Universitetsforlag AS.

Holm-Hansen J., Haaland T. & Myrvold T. (2007). *Flerkulturelt barnevern. En kunnskapsoversikt*. Norsk institutt for by- og regionforskning.

Javo C. (2010). *Kulturens betydning for oppdragelse og atferdsproblemer: Transkulturell forståelse, veiledning og behandling*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kagaticibasi C. (1984). Socialization in Traditional Society: A Challenge to Psychology.

International journal of psychology, 19(1-4), 145-157.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1080/00207598408247522>

Kulturkonsulent, (u.å.). *Kultur konsulenser*. Hentet 15. mai 2023 fra

<https://kulturkonsulenter.no/kultur-konsulenter/>

Lile, H., S. (2016). Barn av minoriteter og utfolk. | Kjørholt, S. E., Høtmælingen, N. &

Sandberg, K (Red.), Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge (3. utg., s. 357-372). Oslo: Universitetsforlag AS.

Nordby, H. (2017). *Etikk i barnevernet* (1. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.

NOU 2016: 16. (2016). Ny barnevernlov: Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon Informasjonsforvaltning.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/53164b1e70954231b2a09d3fdec1888b/nou/pdfs/nou201620160016000dddpdfs.pdf>

Prop. 69 L (2016-2017). *Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettsikkerhet for barn og*

foreldre). Det kongelige barne- og likestillingsdepartement.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/23e2789a4faf47a4b32ea0867ad3a111/no/pdfs/prp201620170169000dddpdfs.pdf>

Prop. 133 L (2020-2021). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i

barnevernloven. Barne- og familiedepartementet.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/>

Qureshi, N., A. (2010). Kultursensitivitet i profesjonell yrkesutøvelse. I Eide, K., Qureshi, N.,

A., Rugkåsa, M. & Vike, H. (Red.), *Over profesjonelle barrierer: Et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge* (1. utg., s. 206-230). Gyldendal akademisk.

Rysst, M. (2020). Kulturelle verdier og barnevernet: Ulike forståelser av «barnets beste». I H. Nordby & A. Halså (Red.), *Verdier i barnevern* (Kap. 5, s. 89–111). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.103.ch5>

Solli, L. N. (2020). Spenningsforhold mellom beskyttelse og medvirkning i forskning på familieråd. I H. Nordby & A. Halså (Red.), *Verdier i barnevern* (Kap. 6, s. 113–129). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.103.ch6>

Skytte, M. (2008). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (2.utg.). Oslo: Hans Reitzels Forlag

Sluzki, C. (1980). Migration and Family Conflict. *Family Process*, 18(4):379-90.

[10.1111/j.1545-5300.1979.00379.x](https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1979.00379.x)

Statistisk sentralbyrå (2022, 7 mars). Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>

Statistisk sentralbyrå (u. å.). Innvandrere. Hentet 1. mars 2023 fra

<https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrer/faktaside/innvandring>

Studsørød, I. & Tembo, M., J. (2020). Governing the family: immigrant parents' perceptions of the controlling power of the Norwegian welfare system. *European Journal of Social Work* 24(4):1-12. [10.1080/13691457.2020.1738349](https://doi.org/10.1080/13691457.2020.1738349)

Studsørød, I. & Tembo, M., J. (2022). Defining «Good Enough» Parenting: Ambiguities When Immigrant Parents Migrate to Interventionist and Child-Centric Western Countries – The Case of Norway I Baikady, R., Gao, J., Islam, M., R., Nadesan, V., Przeperski, J.

- & Sajid, S., M. (Red.), *The Palgrave Handbook of Global Social Problems* (1. Utg., s. 1-17). Palgrave Macmillian DOI:[10.1007/978-3-030-68127-2_87-1](https://doi.org/10.1007/978-3-030-68127-2_87-1)
- Tembo, M., J. (2020). Navigating emotions in child welfare: Immigrant parents' experiences and perceptions of involvement with child welfare services in Norway. *International Social Work* 65(2):002087281989777. <https://doi.org/10.1177/0020872819897770>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5.utg.). Fagbokforlaget
- Thomassen, M. (2016). *Vitenskap kunnskap og praksis: Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag* (1. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Tolkeloven. (2021). *Lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven)* (LOV-2021-06-11-79). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-11-79>
- Van der Weele J. & Fiecko E.M. (2020). *Kulturelle fallgruver i vurdering av foreldrenes omsorgsevne. Familierett, arverett og barnevernsrettslige spørsmål.* <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.0809-9553-2020-02-04>
- Weaver, H. N. (2004). The Elements of Cultural Competence: Applications with Native American Clients. *Journal of Ethnic & Cultural Diversity in Social Work: Innovation in Theory, Research & Practice*, 13(1), 19–35. https://doi.org/10.1300/J051v13n01_02